

1933

№ 10-11

დროება

საბოლოო ჩივილები გვიჩვენებენ იმ დროს, როცა კატასტროფიკულად ეძიება უფელა კაპიტალისტური ვალიუბების კუჩსი. და ეს ხდება იმიტომ, რომ ჩვენი ვალიუბა, რაც წარმოადგენს მოწესრიგებული სოციალისტური მშენებლობის ნაწილს, ემყარება ოპორსთან ერთად საკონკრეტო უდიდეს მასას, რომელიც იმყოფება სხვადასხვა სახეობის ხელში და რომელთა გრუნავს სწავრობას გეგმიანი, გვიჩვენებს უსახეობის მიხედვით. გოგონს, ეს ხდება იმიტომ, რომ ჩვენს საბოლოო ვალიუბას ერთსულსკენად აქლავენ ხანს მზარდობითა და ერთს მასებში. ამას ნათლად ადასტურებს საბოლოო სესხების წარმართვანი.

კ რ ა ვ დ ა

ბეზენეუკელ კოლმეურნეთა დელეგაცია ტფილისში

კავშირგაბმულობის სახლი თბილისში

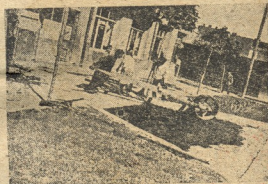
24 მაისს თბილისში ჩამოვიდა ბეზენეუკელ კოლმეურნეთა დელეგაცია ახ. პროსკურინის, არისტოვას და ილენდეროვის შემადგენლობით. დელეგაციის მიზანია გააცნოს საქართველოს კოლმეურნეებს ბეზენეუკელთა მუშაობის მეთოდები და ფორმები, რომელთა საშუალებითაც მათ გადაწყვეტ წარმატებებს მიაღწიეს საკოლმეურნეო შრომის ფრონტზე და თავის მხრივ გაეცნონ ჩვენი კოლმეურნეობების მუშაობას. თბილისის ზოგიერთ დაწესებულებებსა და საწარმოებში სტუმრობის შემდეგ დელეგაცია 25 მაისს გაემგზავრა ოზურგეთისა და სტალინის რაიონებში.

ბეზენეუკელთა დელეგაცია „კომუნისტი“-ს რედაქციაში:—1) ახ. არისტოვა, 2) ახ. ილენდეროვი, 3) ახ. პროსკურინი, 4) „კომუნისტი“-ს რედაქტორი ახ. ნ. კინაძე, 5) „ზარა ვოსტოკა“-ს რედაქტორი ვ. ბრიზორიანი, 6) „კომუნისტი“-ს რედაქტორის მოადგილე ახ. დ. გვაჭავაძე.

თბილისში მთავარდება კავშირგაბმულობის სახლის მშენებლობა. ამ სახლში მომავსებული იქნება კავშირგაბმულობის სამმართველო, ახალი ავტომატური ტელეფონების სადგური, რადიო-თეატრი, საფოსტო განყოფილება და სხვ. სურათზე — მშენობის ფასადი.

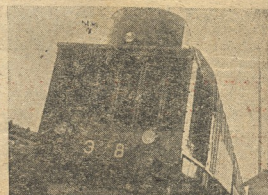
თბილისის კათილიზაცია

ქალაქის მწვანე ფართობის გადამდგობის მიზნით შემდეგ ფართო მუშაობა გაიწვია ქუჩების და ფოლკანების შესაკეთებლად.

სურათზე — გადასასვლებზე ასფალტის დაგება რუსთაველის პროსპექტზე.

ახალი მძლავრი თბომავალი

ლენინგრადი მიიღეს გერმანიაში საბჭ. კავშირის დაკვეთით დამზადებული მძლავრი (15000 ჰპ. ძალ.), თბომავალი.

აბრჭუმის საქსოვი ფაბრიკა ქუთაისში

№ 10-11
1933 წ.
6 თვესათ

ოკვირული მასიური სახმობ-
ვრო კოლიტიკური შურალი
ვაზ. „კომუნისტი“-ს გამოცემა

კრძალა

რედაქცია: წულუკიძის ქ. № 8
რედაქტორის და რედაქციის მდივნის ნახვა
შეიძლება 12-დან 8 საათამდე

გარეგნული
გამოცემის
სამსახური

3.000.000.000 განათი გეორგ ხეთფლადის ფონდში

FC46

„საბჭოთა ვალიუტის სიმტკიცე უზრუნველ-
ყოფილია, პირველყოფლისა, სახელმწიფოს
ხელში არსებული საქონლის მასის დიდ-
ძალი რაოდენობით, რომელიც მტკიცე ფა-
სებით შედის საქონლის ბრუნვაში. რომელ
ეკონომისტს შეუძლია უარყოს, რომ ასეთი
უზრუნველყოფა, რომელსაც ადგილი აქვს
მხოლოდ საბჭ. კავშირში, წარმოადგენს ვა-
ლიუტის სიმტკიცის უფრო რეალურ უზრუნ-
ველყოფას, ვიდრე ოქროს რომელიმე მარა-
გი. გაიგებენ თუ არა როდისმე კაპიტალის-
ტური ქვეყნების ეკონომისტები, რომ ისინი
საბოლოოდ დაიბნენ ოქროს მარაგის, რო-
გორც ვალიუტის სიმტკიცის ერთად-ერთი
უზრუნველყოფის თეორიით“

ი. სტალინი |

წიგნების სახ. ბაზ.
საქართველო
თბილისი

ა. უ შ რ უ ა

მხოლოდ პროლეტარიატის დიქტატურამ გახადა შესაძლებელი შრომისაღმის შეგნე-ბული და სასოციალულო დემოკრატულუ-ბა. მუშის საწარმოო შემოქმედებას მიეცა გზა-განვითარების ფართო საზღვრელო. სოციალისტურმა შრომამ ბევრი ახალი ტა-

ვიანშიტიმმა ზელში ჩაივდეს ეს გამოგო-რებები და თავისდ გასაღდეს.

ნაშფილო გამოგონებელი მიიქმალა, მისი სახელა არავინ იცოდა. საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში ხუნ-დაძეს და მრავალი ათას სხვა გამოგონე-ბელს მიეცა თავისი შემოქმედებით ნიჭის გაშლის შესაძლებლობა.

საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების შემდეგ ამხ, ხუნდაძე აქ მუ-შაობდა, სხვადასხვა უწყებების სახით. ყველაგან, სადც მას მუშაობა უხდებო-და, შეპირდა მიწუნწელოვანი ტრანკური გაუმჯობესებები, იფრინება ახალ მანქანე-ბეკლვან, აწინდდა თავის ხელს.

ცეკავშირის ხაზით მუშაობის დროს მან გამოიგონა მთელი რიგი ახალი მანქანები. მათ შორის, აღწინწინაფა ძახსართავი მანქანა, რომელსაც დღეს ფართოდ იყენებენ საბჭოთა კავშირის ყველა საფეიქრო ფაბ-რიკებში.

თბილისის აბრეშუმის საწყო ფაბრიკაში ამხ. ხუნდაძემ 1929 წლიდან დაიწყო მუ-შაობა, 1930 წელს მან გამოიგონა ჰერმე-ბის მისაბტერლი მანქანა, რომელიც მანამ-დე საზღვარგარეთიდან ზემოგვქონდა, აღ-წინწული გამოგონება წლიურად (მარტო ერთ—თბილისის აბრეშუმის საწყო ფაბრი-კაში) 43 ათასი მანეთის ეკონომიას აღ-წელებს.

მაგრე შეიტანა ტენციური გაუმჯობესე-ბა სახეცე ჯარაში, ეს გაუმჯობესება იქ-ლევა წლიურად 5 ათასი მან, ეკონომიას. ამხ. ხუნდაძე 40-ზე მეტი გამოგონებისა და ტრანსფორტი გაუმჯობესების ავტორია, ბევრი მათგანი მას „წერილობანდა“ მიანიჭა.

განტრეტებები, რა არის ეს „წერილობანი?“ ან, ერთი მაგალითი: ამხ. ხუნდაძემ ხინა და მეთაოს მშელი შეავცალა თუნქის მშელით. ბირეული ჯდებოდა 25 კაპ., თუნქის კი ჯდებდა მხოლოდ 5 კაპ. ძახის გა-წვევტა თუნქების მშელის გამოყენების დროს მინიმუმამდე დადის; ამისთანავე თუნქის მშელი გაცოლებით მეტ ხანს სძლებს, ვინემ ხის, ან მუყაოს. ეკონომია ჯერჯერობლივ გამოანგარიშებულა არია, წინასწარი გარბილებით კი ის 10 ათას მანეთს დაეაჯარებებს.

ესაა ამხ. ხუნდაძისათვის „წერილობანი“ ახლა ამხ. ეტბისი რამდენიმე გამოგონებაზე მუშაობს. სტრიალული ყურადღე-ბის ღირსია ქსოვლის ავტომატურად გა-დამსტყურლა მანქანა, რომელიც აწინებებს აბრეშუმის მრეწველობის საკეშირო ტრე-სიტის დავალებით. ამ გამოგონების განხორ-ცილებებით მიღებულა ეკონომია ასულე ათამეტს მიაწეწეს. ეს მანქანა გვეყენებულ იქნება საბჭოთა კავშირის ყველა სა-ფეიქრო ფაბრიკებში, ამხ. ხუნდაძე მალე დაამთავრებს მუშაობას სატრიკოტაო ხე-შეების დამამუშადებელ მანქანებზე, ამის შემდეგ გვავითვლებლობით ამ დარგში უსწოთებდ დამოკიდებლობისაგან.

ასეთია ამხ. ე. ხუნდაძის გამოგონებათა მთკეე მიზმიზლება.

ბევრი ამ გამოგონებათაგანი უკვე განხორცილებულა, აბრეშუმის მრეწველობას საკეშირო ტრესტმა მიიწრნა დგამების მისაბტერლი მანქანა და წინადგება მიეცა მისდამი დამკვებტარებულ საწარმოებს. — ფართოდ გამოიყენონ ეს მანქანა. თბილისის აბრეშუმის საწყო ფაბრიკაში კი გა-მუყენებულა რამდენიმე დაზგაზე, მასი-ურად გაეკრელებას ხელს უშლის საბჭოთა მათეოლის უქონლობა ამყამად მიღებულა ტრეტიული ზომები ამ დაზგაოლების გა-დამასახავად.

საქართველოს აბრეშუმის ინსტიტუტმა მიიღო ამხ. ხუნდაძის კონსტრუქციული გო-ზის აპარატი (ლაბორატორიისათვის), აბრეშუმის ფაბრიკაში გამოყენებულა მისი შექანიფირი აღმრიცხველი.

არის გამოანკლისიცი, ზოგიერთი გამო-გონების რეალიზაციას ესა თუ ეს საბჭო-რეთო მუშაკი ხელოვნურად ავიანტრებს. მაგ. ე. ხუნდაძეს აქვს გამოგონება, რომლის მიზნედეით მეტიეს მტკარტელის გა-გობი გამოყენებულ იქნება ჰერის ძალა გამოგონება უკვე მზადაა, მხოლოდ ბეწე-რიმენტის ჩასატარებლდ საბჭოთა ზნა — ერთი თათბი, აბრეშუმის ფაბრიკის აღმწ-ნატრაციის დაუდღერებობით ეს საყიბე ეკრ მოგვარად, რის გამო გამოგონების რე-ალიზ. ცეი ფარტდება.

მეორე მაგალითი: თუნქის მშელის და-წინებულა საბჭოთა თეთრი თუნქის რომელიც ზარეგების სახე ბლომდ ზოი-თიყუება. ნაკალითად, გორის საკონსტრუ-ფაბრიკაში. ფაბრიკის აღმმინსტრაციის რე-ტრიალუკ არ ტუნქს შეიძინოს ეს მასალა ჯე-ნის უხრწრწელებს ამხ. ხუნდაძის გამოგო-ნების განხორცილებას.

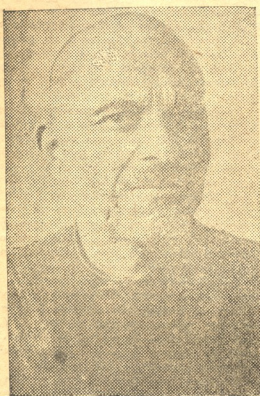
დროა გადაწყვეტიდ ბრძოლა გამოგონე-ბის ანგვარ უყურადღებობას საგამომრე-ბულ საშინსადმი.

მუშაობა გამოგონებლობა სოციალისტურ-ია მშენებლობის „ოტკოსი ფონდია“, ხუნდა-ძეები უწრეგიულად იბრძვიან საბჭოთა კავ-შირის ეკონომიური დამოუკიდებლობისათვის, შრომის მადლო ნაყოფიერებისათვის სოციალისტური მანეთების ეკონომიისათვის.

თბილი საკოლობენ ყოველმშობრე დამბარე-ბა და ხელის შეწყობას.

ამხ. ეტბისი ხუნდაძე საბჭოთა გამოგონებელთა შორის მნიწუნწელოვანი ფიფოაა. მაგამდ ამხ. ხუნდაძე არის არა მარტო დღე გამოგონებელი, არამედ თვალსაჩინო საზო-გადოებრივი მუშაკიც.

ამხ. ხუნდაძემ არის საქართველოს ბრძო-ლას მშენებლობის არსებული გამოგონებელთა სა-ზოგადოების თავმჯდომარე, გამოგონებე-ლთა საკეშირო საზოგადოების ბლწნეთა წევირი, ა.ე.კავკასიის გამოგონებელთა საზო-გადოების ა.ე.ზილიუმის წევირი და სხვა წარმომავალი ამხ. ხუნდაძე არის საუკეთესო დამკვერელი და მისამამის საზოგადოებრივი მუშაკი.

ამხ. ეტბისი ხუნდაძე

ლანტი გამოიყენა საშოქმელო ასპარეზეზე, ბევრი მიიქმალული ნიჭი გამოამედევანა.

სოციალისტური საწარმოები ათასობით ითვიდან მუშა-გამომგონებლებს, რაკიონალიზატორებს, საჭიან წინადადებათა ავტორებს და შრომის სხვა ტრეზუხისტებს.

თბილი ყველაგან არიან: კარხნებში, ფაბრი-კებში, რეინის გზებზე, კოლმურწერობებსა და სხე.

ერთ-ერთი მათგანი, მრაველი მნიწუნწე-ლოვანი გამოგონების ავტორი, ამყამად თბილისის აბრეშუმის საწყო ფაბრიკაში მუშაობს.

ეს არის ამხ. ეტბისი ხუნდაძე. მუშის რეინების დროს მან დაიწყო მუშა-ობა ბაქოს ნავთის საერეგობაში, მაშინ ეტბისი 14—15 წლის ბავშვი იყო, პირველ ხანებში მოშაობდა ზეგ მუშად, მეტე ზეინ-კლად, მექანიკოსად და სხე.

16—17 წლის ეტბისი რამდენიმე საჭ-მიანი წინადადების ავტორია, შემდეგ ამას მოსდევს პირველი სტრიალული გამოგონე-ბები: ცეკელის მოსაცილებელი აპარატი, ნავთის ამოღების საკონსტრუოლა მანქანა, პაპიროსის ავტომატურად სატენი და სხე.

ახალგაზრდა მუშა ღილ უწინას ამეღავ-ნენდა, მაგარა... მუშებისათვის გზა დაბ-შული იყო. ამხ. ხუნდაძე აქედლებული გო-ზდა თავისი პირველი გამოგონების „მი-ყიყიდა“ ფულიანი ვაჭებებისათვის. მიე-წელებმა სკრიპისკეიმ, ეიბელოვამ და

ყველა მკობრის, — ელა ჩემზე ბედნიერია, რომ ჩემი მზე ანათებს საღვთო შორს სხვა გან, მაგრამ არა აქ, ამ ახალი ისტორიის გულთან, რომელზეც უკვე დამწერა და გამოაქრია საკუთარი მზე, მაგრამ სად ანათებს იგი მზე ჩემთვის?

❖
 ბავშობიდან ექვნიდი მე ასეთ ქაშაყებზე, ცხარეოდით მათი და საკუთარი ოცნებით ესაზორობდა.

ვინ მესტყობდა, რომ მე ვარ დონ-კიხოტი, რომელიც დაინდა უფრო დროს და რომელსაც არ შეგება გზაში სანაო-პაჩინი, ეს ქვიანი და ღრუბული მოქალაქე, უროს-ლისიდაც ყოველი დონ-კიხოტი საკუთარ შეუსჯე წამოვიტა.

ცხლა კი სწორედ ვე შეხვია ჩემზე მოღვრილი და მისი რქიანი ტარია ჩამჯდარი ისეთ ხელში, რომელიც არ ზოგავს საკუთარ მამას.

2

ბოლოს და ბოლოს ჩას დავებე მე. ჩა დამარბინების ქვეყნიდან ჩვეყნად, ჩა მაწარებებს, რომ აუც გვიამაზებენ სიკვდილს და რისი იმედით შევდღვარ ლობის გაღაზში, ეს ლობი თუ დამბლავს მე.

გამონდა სამშობლო, საყვარელი და მიატოვე, რად ვერანებდა დასხვართლი შენი თვალზეთი. გიყვარდა სატოლო და, უფროსად სხვის მიათხოვე. საყრდენი დამთოვე ვე ცრემლები განაყოლები.

სამშობლო. გავეციე თუ გავაქცია მამა შეიძლება ყველაზე მკითრ შეილი ვიყავი ჩემი ქვეყნის, ვაქცევივი გირება და ცუცხვით იმადება, ახალი მედის დასაქმებულდება დიდ სიყვარულად, — ალბათ ეს შეიძლება იმედით მე და ეს არ მჭონდა, როცა ერთი საქართველო კვდებოდა სხვა საქართველოს გამარჯვებისათვის.

განუმტოვებელ წოდებში, როცა ქვეყნის ბედი სწევდა და ახალი ქვეყანა ახალი ცეცხლში იმადება, ახალი ბედის დასაქმებუ კირებოდა, ასეთ დროს ადამიანმა უნდა პაირო მადლი ხმა და ლითონის ძალა, რომ შენი სიტყვა ჩასეც დროებას და გაყოლო იგი ებოქის გუფრას.

ახალგაზრდამ ვერ შეესძელი ეს, ვერ ესტევი და ვერ ვიბოქედი, იქნებ ზღვებო და დამოინი ვიყავი ჩემს ქვეყანაში, ან და, შეიძლება, საქირი იყო წართობა გულოსა, განშორება და მანძილი, რომ სხვი სიყვარული ანთებულყო, შეიძლება დამაღლებელი, მაგრამ საქირი და გამართლებული, ალბათ, არც სიყვარული მეუღლეობა მე და ამიტომ გავიფრდა გულს პირველ ფეფევა და ჩაქრა იგი.

ცხლა ყველაფერი ზოხსა. და ამივე დროს იმდინდა ახლო, საესეა პარიზი საქართველოში და საქართველოდან მელახდება სახე, რომელიც არ მივიწყებია. იმა შეარბებს ქარი წაბლის ფოთლებს ტროკადროსთან, მზინ დღეში. და ეს

ქარი დაატრიალებს ისეთ სიყვარულს, რომელიც საესეა განახლებულზე პირველი კრები ბაღი, დასხვებ თვალსა, ნეტობითი შესხვებზე წვედის ამ უცნაური მოგონებანი, რომ შენი ათი წლისა ხარ, ასულხარ ხარაბის ნანგრევებზე ქუთისში და სრულზე გეტრიალ პარკს, გელოთის გეგმებით რომ შემეძნ არქიტოლო მებაღე.

აქვრ, რომელიც შენად ბაღსა კრებს ვიქტორ ჰილიუსის ნონუმტრის ძირში. შეგახე აბრეშურის ბაღსი მიმკედრია ქვისა და რქისის საღვთო, ბაღსი მ-შეხი იქრა და შოშოში კოხის ბაღსი ავტოების, რტო, კარბის, ომანბეტების შლიაღვრობაში და როგორც დართი უნდას ნეტის ემსხის პირის გავმა მართხა და სტეფიანო, ყვესანა რომ გაუსწრაფი ვიქტორ პოპოუს მოღვრება.

ო, როგორი სტრი ახდის ამ ბაღსში. თითქოს ჩვენებურია ბოლოს ქარმა დასიკოცა და სტრელებმა ამ ქვეებს.

და მე, როგორც მთარაილი, გადავიღირა შოღდის.

ამ წუთში მე გვიარავ წყალ წითილანზე, გზობრიობს ჩვენს წაბლადან ტყის ახლო მონდოში, ჩაქვი ენოს კოლმდარში, თითქმის მე, მოკლე მიღსახვანი ბიჭი ვარ, ყანაში მიღვლებები ხარებს. მამამეტი კვით პოღვის მიწას და მე ვიქცები ამ სიყვარული ბუღბებს სურნალებითი.

ეს ყრსევა მომსდებს და არ მშობლებზე, მსხვრდება შეტეტს და მემხასს კაუკასო-ნისაყრ, რომელიც მოკვლი დღის საგაღვრა დაშობებული.

❖
 მამინე გავიქვე მალა ცერბზე, გავიმართები, გოლს გავიყოფი და საქართველოში მზინ სერბებზე ცრემლიან თვალეში გადავიყარებ.

❖
 გადავიღირა ვიქტორ პიღვოს მოღვრად და ვიხბობებს მიეყვები ცისფერში ჩაქმულ ქალს, იფინელ ვიქტორ პიღვითი რომ ცერბოლზე მიეშურება, ეს ქალი ისაა, თვალბაბი რომ ვიარებ საქართველოს შამდეს ჩამოსულა, პარიზშია. მიეწევი მის გავჩრებს, დასუცხვი ხილითარინისა... რისთვის ვერ ვიხბობებები ამ ქალს, რომ შოხხედი მის სახეს?

ქალი გაიბაჟა ეტუალს, შეგრებობა ვიარაობი, დასუცხვი ავირთ მალბარსაყენ და — მე ჩაედივარ ვიქტრის ხერჯლში უსსათოდ ეს ქალია, მაგრამ კიდევ შეხხედები მას.

❖
 მეოცნებე ვარ მე, დიღების მიაბიებელი, თუ გულმომწყვეტილი და უჩინარი მოხეტიალე, ახსენებრითი რომ დამწამებებს ქვეყნად.

სამშობლო შორს დარბა და საყვარელი წყითი სიოცხვებზე, როგორც სასურველი წყითი მოქცეული და წყითი, რომელიც უფროს სახატებს, მენალი გასწორით ხორკი ელი წყითი, თუნდაც რომ შენდებში მოიყრ სასურველი.

რა გაბაბია შენ გარდა წყითისა და ჩა გეჩინებს, იმეგრელი ბრავიო ბიჭო, სასურველი!

შეგი ხარ, კაცობის გულთი და რატომ არ იტო, რომ ეს გელო შეტეტულსა იქლინ პატარა მკეღებში.

3

თორე ოღვინი
 ეს იყო ახალგაზრდა, მალალი და ათოფინი როსი, რომელიც მოიბობდა პეტროპოლის დან. მის მჭონდა ძლიერი ხმანარი და გვა რომანოდ იტოდა ფრანკული. ცოხხელ აწყვეტალებმა, ფხი ეღვარასაც მოიყიდა ცხრა ჩემბინი წლის შემოა და სამაჩაღვრობის განმეგობებში, მოაღვრებდა როსტი სიფრეებს ვინიერი მზარ-ბეჭითი პეტროპოლისიდან კირომედი.

ერთმან დახედა ზღვა.
განვლო ზღვაც და გარსა სტამბოლში,
იქ გავიყვანი მე შენთვისვე.
„ბტი-შანის“ ახლო, ტროტუარზე, ღამის
პირველ საათიდან დილაშივე, რუსი ოფი-
ცრები დახვნი ვაჭრობდენ შენვეარი წიტი-
ლი თვეზით, სოსისკებით და პირუტყვის
შინველიდან გავეტყუილი ფელამუშით,
ეს ფელამუში იწვევდა გულს რეგის
შედეგებით.

მოილო იღინ ნამწიერები, შეგვრდი მე
ოფიცის მაგიდასთან. ის იყო ვთავებდით
ერთ სანდ ფელამუშს. ვიღაც ჩანახშირბე-
ღის რუქსა დაავლო ხელი უყვანი გულ-
უღუფას და ერთი ღრწისკი მოქვეყნი, ვა-
დასწავლა.

დავლო ხული პოსტრი და ინატრა არა-
თ.

— არს, — უთხრა ყოფილმა ოფიცერმა,
„ესი შევლემანდა, ეტრობოდა, პოპუს
ნული ავლა.“

— ორი ქეჩა-შორბებით მოვიანოვე
მე და ერთი მივყოფოდე რუსს. გადავკარით
და გავდექით პერას.

— გმადლობთ.— მითხრა მან და გომი-
წვდა ხელი.— ფრუე ოფინან, კაკი, რომ-
ლის დაღვება შექვევლია, მგერამ რომ-
ელი კიდე ვაუტრას.

— ახანავები გყოფილვართ.— უამსრუ-
ბე.

— გაცურავ.— სება მან.

— იმდეს მამუცით.— დემატე მე.

— შეხედეთ...
— ვინ იყის...
ეს იყო.

და მართლაც შეხედით. უცერად შევი-
ხენ ამ კაცს პარიზში, ლონის სადგურში.
რაც ღამით მარტელის მატარებელს ჩაწო-
ვებით და ვეძებდი ვახს.

მას ვახსარა ჩემი ნახეა და გავკვირდა.
ჩემი სინახული უსახურეო იყო: გვიადე
ჩახსებული, უკატრონო, ვეაქვე შეინდა
რამდენიმე ფრანკი და მიჭირდა იმ და-
მეს ყოველწინაობად.

ჩემი უხედავ მიხედა ყვილაფერს და გა-
რდამიწვიტა:

— აიყოფე ბაიო და მომიცე.

გამიწვდა წინ გოლიათი კაკი და ჭეჩა-
სე გამოვიანა.

ეს პარიზი იყო უცხვილად. სწავიბდა, ქე-
ღები ოპოროს ანაბებდა, თვის ეფერა წი-
ცილი სპილენძისფერი ნისლიანი ცა და
ეს ნისლი იყო ნახარული.

ლონის სადგურის ორგოვე ბეგერი პა-
ტარა ჭეჩა და უფრო მცირე სასტუმრო
სამივარით მარგით ხელში. გვიდელი ავი-
სი უღრუღ-როლონზე, მივადვით ავსტრი-
ელიის ხილს, მივბრუნებით უკან და ისევ
ლონის სადგურთან გავჩერდით: ბინა ძვი-
როდა.

ამ ხეტიალის თითქმის სათი ნახევარმა ვა-
იანა დამწვევითა ხელბალი ტერიოში, დავი-
ქარნი.

— მე ამ ვინძინზე, ამ ქუჩაზე, ამ შენ
რამდენი გინდა იხტარაზე.— მივკარე მე
როცა, როცა პირველია ნისლს სასტუმ-
როს მივესალავით.

„არსდ დამბოჯა, მარტო შევიდა სასტუმ-
როში და ცოტა ხნის შემდეგ შენ შეწყუ-
ვანა: თითბი იწვივა.“

— ეს ფრანკი გავსდევინებნს მეგ სულ-
წამიშლით, მე მგერს დედა.— სტეჟე მან,
— მივინა იცოცხლო, ფასად დაუვირო. და
კიდე კიდე შეუტყუართა რუსულად.
— ოოხი მომიწვიანა. სითბი, ნახეტი, ამახ-
ანა, თბილი წყალი, რბილი საწოლები. პი-
რდამარ სასიყვარულოთა მოწყობილი.

— მოილო საათის განმავლობაში იმდენი
ქანაქანი, იმდენი ვრცხელი და იმდენი წყა-
ლი დახარჯეთ, რომ ჩემის ფიქრით ოც
მომსს უფრო გადასაქვბა.

„რუსი ოფიცერი ფეხზე ვაჭრობდა...“

შემდგ უთრეი ადგა, ამოილო ელექტ-
როის უთი, ვახსარა, დაიუთოვა ვეფლა-
ფიროს, დაწირი.
უზარმაზარ საწოლებში ჩავესტენეთ, რო-
გოვც მყდვრებთ.

— ქაკო.— გამაღვიძის ქაითულად რუსმა.
— ქაკო.— ავდეფო ვეყოფა.
წამოვდექით, შუა დღე იყო. წუხანდელი
გაქრებები ისევ გულზე მწევა. ეს იყო
პოველის დამე პარიზში, რომელიც საწო-
ლებშივე ამ თბილ საწოლში გავდეთ.

— უცაცრავად, უთრე, მგერამ ერთი პი-
რბაიო თუ კაკი ხარ, რთით აიბრებ ცხო-
რებას ამ უცხოეთში.
გავეყრებებით მომჩირდა რუსი. დაფიქრე
და ორწინა. შემდეგ გადინახარა და ისევ
ბრეხი ხნით ამოაბია მადალი ნოტა, რომ
პატარა სასტუმროში ზანზარი შექენი.

წილიდა და ვაშლა მარკვევით მსხვი-
ლი ძვირადები.

— ცვიავ.— მითხრა მან.— ეს ღირს რა-
მედ, ამაჲ ამ ფესხებენ, ვერე მივცილი ცე-
ლთაში, ერთ ნაცრობ. ურისთანა. ბეგერს
იქედ არა მამქს, მგერამ ვნახით, ყოველ
შენახვევანი შენ სამუშაოზე უარს არა შე-
ტყობს. შენოლება სადმე რუსულ ხორ-
შიაც მოიწეწეო, ვინდებენ „დებანდუშო“
და მოწეწეო სიმღერებს. ვარდა ამისა მე მა-
როლომდებდებოდა ვარ.

— მეც რა, რომ მარტომადიდებელი
ხარ?

— რა და, თუ ჩემი საქმე ყველგან ჩა-
ვარდა, მივადვები რომელიმე კათოლიკურ
არქიმანდრიტს და ვეტყვი მას:— მოუტოვე
ჩემს დაღუპულ სულს, წმინდათა მამო. სი-
ლიე კათოლიკური ცელესტის წიაღში იგი,
მომხეტეი ქუჩებშიც წყლის და მამღერეთ
სავალობენი პანესა კათოლიკურზე.

სვე გავციდი მე სულს მართლმადიდ-
ებელს და წმინდა ფრანცისკო ასიახელის
გზით ვივლი სამთისიკენ. თუ აქცე საქმე
წმინდა—მე მგერაი ბიეი ვარ და რა-
დენიმე ხნით ჩრბიოიმე ხნირესა და ცნე-
ბიან ქალს ავუკვდებო. ეს ძნელია, უფრო
ძნელი, ვიბრე არჩინდებოთნა საქმის და-
ქვრანა, მგერამ ბოლის და მოლოს ამასაც
აიბრან, თუ კაკი თვის მოწყველი და თუ
ყველაფერი გახუჭოდა მოგველია კარენ-
სის და წვეალი ბოლშევიციბთან.

— ??
— რამდენი წლია ხარ, უთრე.
— ოცდა სამზე, ვარ სულა ჩემი.

4

მე და უთრე მივდიოდით ერთად, ავენიე
ტრაკოზზე. დღეს, საღამოთი, ის მივეგზავ-
რდა პირუსელში. მგერამ ჩემთვის, მინეც
გამიბრა რამდენიმე საათი.

სწავიბდა, სცილდა, თავდებოდა დევიამე.
ჩა. პარიზის დაბალი ცა შევიდენ აწვებო.

მეორედმა, როდესაც მედ ვერცხლზე მო-
 ვდა, სულაინ ლეონიძე დასტურდა მას,
 „ესა დროისა ესა მსახური, ვინ შევიყვარო,
 კმაყოფი მოვიტანდი, ვისთვის ვიცოცხლებო“.

მე ვიცო, ვის დროისა უნდა გემსახურო
 ლეს, მაგრამ ყოველი დროსა მხოლოდ
 ჩემის ნებისა, თუ სისხლწოდება არაა იგი,
 მე კი ვერ იღებ სისხლს და რა ვარის ის
 კაცი უნდა ვიყო მშრომელთა არმისა, რომ-
 მლის სიმპროსა, რომ დაგმარდებენ ჩემთვის
 უღარი და უმეცრელია, თუ კი ვერ ვაძინებ
 ჩი ოთხს.

არა და, ხვალ ზედ შემხედებინა მე პა-
 რიზი ქართველები. პირადი მტერი არა
 მყავს მათში, მაგრამ თუნდა მართო ესა
 ესეცა, რომ მე ერთი პატარა მემუსიკე
 ვარ ლენის დროსით მებრძოლ ვაჩრახო,
 ესეც საგმარისა, რომ მე მათი მტერი ვაქ-
 მედ და ისინი ჩემი.

რა ბუნდირი ვიქნებოდე, რომ აღდროთი-
 ვანობით ვიღვე ამ დროისს ქვეშ და არ
 მასტრბედეს ახალგაზრდა რევოლუტის გრძობა
 მება.

და მძულს მე ასეთს საკეთარი თეო,
 ერთხელ, სტამბოლში, სადილით დამპატი-
 ვებ ქართველმა მეშემ. მან იცოდა ხაშის
 გაცემდა და მართლაც შესანიშნავი დამაზა
 და იქ იყო მისივე ამხანაგები ორი შოფე-
 რი, ერთი ტრამპის მუშა, რეინის გზელ-
 ჯე და ერთი ინტელიგენტი მენშევიცი.

ქართველებს თავმსახურში სცხოვრობ-
 და მე მუშა სადილს მიძს, ბნელ საოდავ
 მე თავის კოლშვილი. რათ ჩიიდე ამ
 ხეშემის ცოდვაში ფეხი და რად გამოიქ-
 ე: ეს ვაცი საქართველოდამ. მე არ ვიცო.
 უმწარესი სადილი არასოდეს მასსოცს.

არავი სტუმრებმა მოვიტარეთ, შემოვიტარ-
 ეთ ტაბორტეტებზე გაწყოილი ხაშით სე-
 ვით ვერძულს და გაიღადა სადურბი. არა
 ეს არ იყო სატუბარი.

რა ეწოდება ისეთ სცენას, როცა ხული
 წყლით დაკორებულნი, გახიფილინი ხელი
 გაღმობიყვილი მუშებმა გამაწვიდელი
 შემსვენ და გუციობება: „რისთვის, რათა,
 რა მიზეზის ეტულისაფის, ვინ გვიჩინა ეს?“
 და როცა იქნებ, ამ თათარს ვდროდუმოს
 ჭაიფილნი დიდა ჩასტარის პატარა ბავ-
 ერის და ამ ბავშვის ფავიციტული სახე-

ები ათორავლებს სისხლისაგან დამწვრა-
 მამის მარჯვენას,
 შილით და გვეციტ პასუხს—„რისთვის?“
 ეს ათი ხელი, რომელსაც მე ვხედავდი იმ
 წუთს, სწორედ ის ხელებია, სამჭითა სა-
 ხელწოდელს რომ ამხნებენ ზღვს ვაღმა.
 რა უნდა ამ ხელებს აქ, სათათროში. რა-
 სთვის, მართლა და რისთვის?

ეს ბავშვები, ამ თათარი ციცი სარდადში
 რომ ახედებდნენ, რისთვის საქართველო
 მზის ქვეშ არ უნდა ითხოზოდნ ესლა
 ძელებს და რატომ იქ არ უნდა სწოვდნ
 ჩემი ნაქვანების ტუბის ვაჭრის.

რა ფასსუბო მათ ერთის ვარდა: რომ
 ყველაფერი ეს ჩემსთანების მიერ ჩადენი-
 ლი საქმეა, რომ ესაა ბრალი მოლაყობი,
 მოკუქმარე, ყოველ დროს პრივილეგიებში
 მყოფ ინტელიგენციას და ეს ინტელიგენ-
 ცია, ქვეყნის ბელადად რომ თავი მიანიბი,
 ღირსია შექცენების.

ეს უთხარი ჩემსკენ გამაწვილი ხელებს
 და მიუმატე რომ დასჯედი მეთქი ამ ინ-
 ტელიგენციას და მეც მასთან ერთად, რა-
 დგან მეც ასეთი გამაწვილი ხელი.

ქვეპირითად მძულდა მე საკეთარი თავი
 ამ საკლავობის შემხედველს, და ესა
 ვსთქვი, იქ ვიღამაც ბოლშევიკობა დასა-
 ვამა. მაგრამ, მას შემდეგ ათი წელიწადია,
 და ეს მუშები, სტამბოლში რომ ხაშს გვე-
 ჭმეოდნ, ისინი დღეს მართლა, ბოლშევი-
 კები არიან: კლასურმა ინსტიტუტმა გაუტყ-
 ვილია მათ გზა და აქამდე მიიყვანა. მე კი
 ე-ვა ვა ვერ მოვინახე, აღდროთივანებით
 რომ ვაგვეც მას.

ხანისხან აინთება პატარა ცეცხლი
 ჩემს გულში და ჩაქრება უმაღლ, და ვფიქ-
 რებ — აი, ამ ეპოტელ ბერანგეშია რომ
 დავიჩოქო ამ ახალ წლის დამეს, და ვი-
 ლოყო ორი ბანაკის ვულისათვის, რან
 იტყვის ჩემზე ვინმე თანამემამულე ოცდა-
 ათი წლის შემდეგ?

სულელიყო კითხვია ჩემს გამაძვრე-
 ბელ დროში, როცა ხიზით ხელში უნდა
 იღვე ან ვაგდეს, ან გამოვბა ნაპირზე, მაგ-
 რამ მე მაინც ვსთხოვდი ჩემს მომძეს, თუ
 კი ამ დროისთვის ვასასხენებელი შევიქე-

ნი პატივი დამოსი, და სანამ ამას გსაკიცხს
 იტყუდეს — ერთი წუთით ამ პატარა ანა-
 მსაც დაუდებქრდეს.

მაგრამ მე ვიცო, აქედანვე ვიცი, რომ
 არავინ აღარ იფიქრებს იმ დროს
 ამის შესახებ, რადგან ამის პასუხი ყოველ
 საკლავებულ ქრესტომატიანეში იქნება და
 ბედვლი.

იქ ეწერიდა ასე:
 აი, ტრიბუნი ახალგაზრდა რევოლუ-
 ციის დროისა, რომელიც დააზიანა ძველმა
 ცხოვრებამ და ზიამითვე შემოვიდა იგი
 ახალ საუკუნეში, უნდა ითქვას, რომ ის
 ვულწრედობი იყო და მართლა სურდა ახა-
 ლის ვაგარეგება. მას უნდოდა იმ დღის
 მოშორება, ძველმა საუკუნემ რომ მუბლ-
 ზე დაარტყა დაბადებითვე, მაგრამ ბედი
 ამ ახალგაზრდა კაცისა წინასწარი განსჯი-
 ლია: ამ დღეს ვერასოდეს ვერ მოშო-
 რებეს იგი, მას დაჩრქინა მხოლოდ ერთი
 გზა, მისი გაორებული სული მხოლოდ
 სიკვდილში გამთრელებდა, თუ კი სიკვლე-
 ლი მაინც მოახერხებ ამ ადამიანმა ახალი
 ცხოვრებისათვის.

შემდეგ იქნება პეტრით აწყოილიღ შე-
 კითხვები იმავე გვერდზე, სადაც მოწავის
 აფელენებ დამახსიათებელ მგავალითებას
 გასხენებებს.

დაბს, ეს ამბავი განსჯილია წინასწარ
 და წინასწარად დაუპიციტებული.

თენღება ნისლიანი დილა, სოთეს. სიცი-
 ლი აფესბა პატარა ოთახს, ხოლო მგერო-
 ლი კიბა—ჩემს ტანს.

ქრება ძველი წელიწადი უტყო ქვეყაია-
 ში, ამ დროი საწოლში. და ვგრძობთ,
 ახალი წლის მსურველს სურთქვა მსურდ-
 რებულად მიაქვინებს მაღლისკენ ტერმო-
 ტრში დაღვემებულ ვერცხლის წყალს.
 ეს ანთება უნდა იყოს.

ბურუსში გვედავ—თითქოს დამდგომია
 თავზე ვერდვლილი სალდათი, შევიარე-
 ბული და ნილაბ აფარებულ, სალდათი აქ-
 რებს ცეცხლგადას რიგარეს, იმერის ჩემს-
 კენ ვაჭის საწინააღმდეგო თეგარ ნილაბს
 და უტყნად დილის ტრამპულში, როგორც
 კაცია, სკვივა პატარა-პატარა სიტყვები
 — მოვიტრბობთ ძალი ნიკოლოზ ჩემო,
 და გაუდგვით ამ გზას რაკი სხვა გზა იფი-
 ვე სიკვდილია, მხოლოდ უსაყლო.

საქართველო, რომელიც არ სჩაქნის

წერილი მეორე

ე. წულაძე

როგორ გამოცხადდა ნიადაგი ატომის განუყოფლობის ცნებას

მიუხედავად იმისა, რომ ატომური თეორია შესანიშნავად სწიდა მთელ რიგ მანამდე გაუგონარ ფაქტებს, ბევრი გამოჩინილი მეცნიერი უფრო ურთიგდებდა, ვიდრე აღიარებდა მას, ზოგი კიდევ — სრულიად უარყოფდა (მაგალითად, ცნობილი ელემენტალური მეცნიერი რეზერფორდის ცდებამდე, რომლებიც მიზნად ისახავდენ არა ატომის რეალობის დამტკიცებას, — ამაში რეზერფორდის იჭერი იმ ეპარებოდა, — არამედ იმის დამტკიცებას, რომ ატომს რთული ანალოგი აქვს).

მეორეს მხრივ, მიუხედავად იმისა, რომ დ. ი. მენდელეევის პერიოდული სისტემა მხოლოდ ატომის რთული ანალოგიის საფუძველზე, მხოლოდ იმის დაშვების საფუძველზე, რომ ატომებს რაღაც საერთო კანონი, რომლის მიხედვითაც აგებულია ყველა ატომები, პოულობდა ახსნას და იმ კანონზომარეობათა გამოჩვენებას, რომლებიც შექმნილი იყო ელემენტთა თვისებების პერიოდულ განმეორებაში, მათს ანალოგიურობაში და ატომურებათა თანდათანობით ზრდაში, მეოცე საუკუნის პირველ თვეს წოდებდნენ ატომის რთული ანალოგიის საკითხზე ფიზიკოსები და ქიმიკოსები უარყოფითი პასუხის აძლევდნენ. ატომი ითვლებოდა განუყოფელად, ფილოსოფიურადაც და ფიზიკურად — მიმოურბად, თუმცა უკვე მეცნიერებმა საუბრის უკანასკნელ წლებში შექმნილ იქნა მთელი რიგი მოვლენები, რომლებიც საკაროდ ხდინენ გადამსწავლ უფილოსოფო ატომის განუყოფლობის ცნებას.

1896 წელს ფრანგმა ფიზიკოსმა მანრი ბეკერელმა, ვილჰელმ რენტგენის მიერ X სხივების აღმოჩენის ზეგავლენით, ვანერიახა გამოერკვა — ფლოროსცენციის გამოჩენივიც სხივებით ხომ არ გამოიყოფენ რომე სხივები, რომლებიც ატარებენ სინათლისათვის დიდ დიდებულ ზღვდებში და ფორტრაფილი ფორფიტზე მოქმედებენო. სხვა ნივთიერებათა შორის ბეკერელმა ურანის მარბლებიც გამოიკვლია. აღმოჩნდა, რომ ეს მარბლები მოქმედებენ ფორტრაფიულ ფორფიტზე; გამოკვლევების შემდეგ ფორფიტზე ჩნდა კრისტალების მოხარბობაში. ამ ფაქტობდა ბეკერელმა დაასწავა, რომ ურანის მარბლებიც გამოყოფენ თვალთი უხივავ სხივებს, რასაც მან რადიაქტივობა უწოდა. ბეკერელმა შენიშნა აგრეთვე, რომ ამ სხივების რეაქტიურობა თვისებები აქვს — შეუძლია ელექტროსკოპის განსუბრების (разрядка), ე. ი. პავლო დიონრეობა — მისთვის ელექტროგამტარის ურანის მიცემა.

ენიანად საცუო იყო რომ ასეთი თვისება ჰქონდა მხოლოდ ურანს — ვიდრე დაიჭურ სხვადასხვა ელემენტების შესწავლა რადიო-აქტივობის თვისებასრბისთ. შემდგომ პირველმა შენიშნა თორიუმის რადიო აქტივობა. პირველ და მარია კიურიმ ურანის შეწყველულ სხვადასხვა მინერალურ

ბის თანდათანობითი გახსნით და დალეკვით გამოიყვის რადიუმე, მარია კიურიმ მითითთა მის მიერ აღმუშავებულ ნივთიერებები მეორე რადიაქტიური ნაფიციერობისათვის არაღიბობაზე; ამის შემდეგ დენბერმა იმევე მიწერალებში აღმოაჩინა აქტიურობე, ამის შემდეგ რადიაქტიური ნივთიერებათა რიცხვი თანდათან გაიზარდა.

რადიაქტიური გამოსხივების შესწავლამ ნაყოფს, რომ აქ ადვილი აქვს სახეგარი სახის სხივების გამოყოფას, რომელიც ეწოდება ალფა, ბეტა და გამა სხივები, ელექტრონიულ არეში ამ სხივების გავლის შესწავლით ეს გამოარკვია, ალფა-სხივები წარმოადგენენ დადებითად დამუხრულ მძიმე წილაკებს, რომლებიც მოძრაობენ 20.000 კილომეტრის სისწრაფით წამში, ბეტა სხივები — კატოდური სხივების იდენტობითა, ე. ი. წარმოადგენენ უარყოფითად დამუხრულ წილაკებს, ელექტრონების ნადავს, რომლებიც მოძრაობენ კოლოსალური სისწრაფით — 29000 კილომეტრით წამში. დაბლობს, გამა სხივები — წარმოადგენენ იმევე რენტგენის სხივებს, ძლიერ მოხუც ქალით.

რა ემართება ატომს, როცა ის გამოიყოფენ ალფა, ბეტა და გამა სხივებს?

1902 წელს ცნობილმა ინგლისელმა ე. რეზერფორდმა გამოარკვია, რომ რადიუმის გამოსხივების (რასაც თან სდევს სითბოს გამოყოფა; ერთი გრამი რადიუმე წლიურად გამოიყოფენ 1200 დიდ კალორია სითბოს) შედეგად ჩნდება ახალი რადიაქტიური ნივთიერება — რადიუმის ემანაცია რომელიც აგრეთვე რადიაქტიურ ნივთიერებას წარმოადგენს. ე. რამზისია (და ფ. სკლიის გამოკვლევებით გამოარკვია (სწორედ ამისთვის წინ — 1903 წ. ივლისში), რომ ემანაცია თანდათანობით გადაიხსნება ქვითში. ახლა გავცნობთ სამ ციფრს: რადიუმის ატომური მასა არის 226, ემანაციის — 222, ჰელიუმის — 4. ამრიგად ვღებლობთ რადიუმე = ემანაცია + ჰელიუმე

$$226 = 222 + 4$$

ეს იყო შესანიშნავი ფაქტი, რომელმაც ძირფხვიანად შესცვალა ძველი შეხედულებები მატერიის ანაგზობაზე, ძირი გამოთვლითაქ ატომის განუყოფლობის ცნებას, ენაიანდ რადიაქტიური დაშლა ნაყოფად ატარებდა, რომ 1) ბუნებაში ხდება ზოგიერთი ელემენტების გარდაქმნა სხვა ელემენტებად, და 2) რადიაქტიური დაშლის დროს გამოიყოფა უარყოფითად და დადებითად დამუხრული წილაკები.

ამის შეშინა ბუნებრივად იმბეობდა კონხე როგორ არიან განლაგებულნი ატომში ის დადებითი და უარყოფითი წილაკები.

პირველი ნაბიჯები უხილავ სამყაროში

ჩვენ აქ არ შევიტყობთ ატომის შიგლის და ისტეუის გამოსარკვევ მთელ რიგ

ცდებს, უაღრესად საინტერესოსა და საგოლისმისს; ყველა ეს ცდები ამჟამად მეტწილად უფრო ისტორიულად არის საინტერესო. პრაქტიკული მნიშვნელობა მან ატომური ფიზიკის განვითარებისათვის არ ჰქონებიათ, რამდენადაც არ ეყრდნობოდნენ ექსპერიმენტალურ გამოკვლევებზე.

ე. რეზერფორდი სხვა გზით წავიდა. ეს შეეცადა ექსპერიმენტალურად გამოერკვია ატომის ანაგზობა.

ე. რეზერფორდმა რადიაქტიურ ნივთიერების დაშლის დროს გამოყოფილი ალფა-წილაკების გამოიყენა ყუმბარებით ატომის იოლის დასაფილად. ალფა-წილაკების ნაკადი პატარა ნახტრებით შედიოდა კამერაში გაიშვიათებული ჰაერით. კამერის ნახტრებთან მცირე მანძილზე მოთავსებული იყო თეთის ეკრანი. ალფა-წილაკების შეხვედრის გამო იგრძენებოდა მჭიდროდ მოთავსებული ნაყოფი ნაყოფი ჯანა. ამის შემდეგ

კამერის ნახტრები ლითონის ფორფიტით დახურეს. ალფა-წილაკები ადვილად გადოდნენ ფორფიტში, მაგრამ ამასთან ერთად შენიშნეს იქნა, რომ ნათელი ღაპკიანიხე ზამდენიმედაც გაბუნებოვანდა, მაგრამ თვისი მცვერით შემოხარბუნდა. ამ ფაქტობდა რეზერფორდმა დაასკვნა, რომ ფორფიტის ატომების ატლო გავლისთვის ალფა-წილაკები იხრებდნენ ზედაპირიან გზებზე, ხეზებდა მათი გაზნება. შენიშნეს იქნა აგრეთვე, რომ ზოგიერთი ალფა-წილაკები ძლიერ მცვერალად იცვლიდნენ მანძილბლებას, ზოგჯერ უკან გამოდიდნენ ფორფიტებიდან.

შეაზიკტიური მსჯელობითა და გამოანგარბების საფუძველზე იმ დასკვნებზე შევიდნენ, რომ ამ გადინარს იწვევს ძლიერი ელექტრონული არე, რომელიც უნდა ატარებდეს, მუხად მცირე მოცულობაში მოცულებულ მუხტების გარშემო; ეს მუხტები უნდა იყოს დადებითი და რაღაც ალფა-წილაკების დადებითად არიან დახურული; ამ უნდა ხეზებდეს ურთიერთ განბიძგე; რასაკვირველია, გამაიბევა აქ შეზად უხეში ცნებას, სინამდვილეში აქ მუხად რთული მოვლენასთან გავსებს საწინაგარამ წარმოადგენის შესახებულად შეგვიძლია ამ სიტუაციით ვისარკვევლით.

თვისი ექსპერიმენტალური გამოკვლევების საფუძველზე ე. რეზერფორდმა შენიშნა ატომის შეუცვლარობე (უტლერობისა) მოცულები. ამ მოცულების მიხედვით ატომის თიიქების მთელი მასა თანაბრებულია დადებითად დამუხრულ გზებში, დასარჩენი მასა განაწილებულია ელექტრონების (უარყოფითი წილაკების) გარკვეულ რაოდენობას შორის. ელექტრონების მოძრაობები ატომისთვის გარწმობა, როგორც რადიუმზე მისს გარწმობა. ატომის მთელი რადიუმის განისაზურებენ მანძილთ, რომელზედც იმყოფება ატომ-გაშლისათგან ყველაზე უფრო დაშრბებულ ელემტრონი (თეთი ატომის გული ა

ბარბა მაღარიჩენისა

ირაკლი აბაშიძე

ჩრდილოეთ ყონსულოვს ოკეანის ექსპედიციაში წასულია ძემი მამა ექვმი ანდრია აბაშიძე.

მსოფლიო ომში. თათრების ფრონტზე. სარკაჟში, თუ ჯანდაბის ოქით— მიჯნარემ ჯენმა, ოჯახის მომარტე დაქარგვა ვაჟი ცხრაშეტის შიქ.

არ იყო მკვდარი, მაგრამ არც ითქმის მანვალა დედა, არც მამა შვილის უფრო და უკვლოდ დაქარგვის წიწი მთელი გზისა და აცნობა შინ.

ის იყო სწორედ დღე ენკენისთვის მარტ დასრულია და ჩაწვა მინიქლი რომ შრკივლეს დაქარგვა მისი და მასხობის დედამან არ დავაქმინეს

და როცა დაწუდენ კირისუფალნი, — შორე ცვლად, თუ რაღაც ენმაქალ დაქარგვის მოზარე ქალი და მთელი დამე შკივლა მამა.

შეჟარა ხალხი, მოარტა მთიევი მიჯნარემ ურმით მოუყრებოც ლომიდა, არ ჩანდა მკვდარი, თორემ კი იხე ჰლვოლისთვის ყველა მიწყოხობლთა

და დედამეტიც შავი და თაღში ჩაუქდა მოთქმით და კირისუფალა. ექსმა იდგა ჯგუფ-ჯგუფით ხალხი და ხის ქვეშ მარბვით გაშლილი სურფა.

მას უკან ითიქმის მთელი კვირას დედა ტრიადა რაღაც სიმწერის განცდილი; მამს საწყალი ჯერ კიდევ ბედით ცოცხლობდა მამაც დედამათა კაცო

და უოხრა დედამა—ქალი რა ვახდა, მწარა, გამწმენა არ გავწყინათო. იქნე იფოს და ცხრა მთას გადაღმა დღურთმა ჩვენს ოჯახს ავეციტლიხო

შეშინდა დედაც. მიჯნარემ მასთან მიჯნარემდო ჩვენცა, როგორც შევძელით

აღღა დღურით, აქო და ნაცვლად თხოვა ზრუნვა და ჩვენთვის დღე გრძელ.

მამის ჩვენ ისე არ გახლდით ფრთხილი რომ დავაწყუნელა ამ გვეშო ომი. გვეჭირა ხელში მზრიალა თბილის და პავენიშინა ღორნი ღობო.

მშობლებს კი მერტეც დასერვლა ხოლომე უნდა. და დედამან არ იქნა ბოლო —მარტევიან, იქნება ომი და ვამ, თუ უკვლოდ დავიქარგინო.

რა ჩქარა მიღეს ეს უღუთო წლებმა რა დაუდევრად და ბრნიდ-ბუდათ, ეს იყო გუშინ, თუ არა ვცდებო, ამ, დიდად-დიდო, გუშინწინ თუნდა?

მაგრამ ჩვილმეტი ნამდვილო წელი ხედავ თვალთა გამქარადა, ხედავ მამყო-წარსულის სამივე ხელი ხედავ რაროვად შეგებშია მწინდა?

გახსოვს? ოაბობის დაქარგვის შოში მამამ უხბოდ რომ დედამა გადაცა, თვითონ მირია სახანი-ქვიშის დედამთავა ჩვენ და ეს ქვეყანაც.

ჩვენ კი სიმშობით, დღედამ შრომით მივეყო მომავალს, მივეყო გვედიხსა, დავიწარედენით, არ არის ომი არ შევიქმენით მიქეს ბედისა.

მაგრამ, ძამა, ომზე ვერ მეტყვის ვერგონ რომ ბრეს დაქარგვა იქნა რებემა მშობლის დროსაც ჩნდებთან ბევრნი და უფრო კვლოდ იქარგებთან.

მხოლოდ ისინი, ხილული ბრმანი, არც იფიქრებენ ბედზე მღურებანს მხოლოდ არ სტირის ამ ქვეყნად არვიმ ამგვარ დაქარგვის უბედურებას.

ჩვენ კი მათ რიცხვში არვიმ გვახსენებანს სხვა სხენება და სიყრმე ვეცოვრება

არც შეგებებია ომი მას მერტ არ შევიქმენით მიქეს ბედისა.

ის იქარგება უფრო უკვლოდა ვისაც გაჭირდა კონდა გზა-კვალად ჩვენ არ გვაშინებს. არვის უყოღდავს ჩვენთვის ბოლოკი ტერფის საქმარიც

ახე მგზავრბოდენ შგონი ჩუქაშენი მიწის ხელეთაზე, აი სთეთიც უკანაშენი, ფიქრთა ზღუანი ჩვენც უფრო უკვლოდ დავეხებებთო.

და გამარჯვების რწმენით ვამეჭრებ ვიქმით პოლსებს ფიქრით, რკინებით შენ ჩრდილოეთის ყონსა გახურებან მე კი სამხრეთის მშით ვიყრებან.

მაგ ვგახს ებროდენ ბევრნი ხომ აღრეც და ფრთხილთა გმობი ხანდინი, მაგრამ ტარისხი ლეწვა ნამდოდებს წყლები ყინვით და მთებით სასენი.

შენ კი სხვა ქვეყნის სხვა ხარ თამაშ შეუთავრებობს გმობრულ კენების სადაც მებტია გამბედალთა და მრისხანებენ ყინულ მჭრელბოც.

და დედამაშის წვეტიზე გასცურე სადაც ყრუვა და ქარი გასწივის გაღმიჭხუდე და დამიდასტურე რომ არც დღელია მიწის მასისთი.

გასწვი ხომალდ—ქარში, ავდარში, ყინვებს გაჭყვრე უტხო გალოხა გასწვი ხომალდი.. ომსაც გავადგრიით ომსაც გავადგრიით

და მშვიდობის დროს უფრო კვლოდმანს. 1938 წ. მისი.

სულ შკორია ატომის შეცდარებით. ატომის ამგვარი ანავიბის სხეულ-ველზე ნათელი ხედებოდა ის დაქტი, თუ რატომ იყო, რომ ზოგ შემთხვევაში აღდა-წილაკები პირდაპირი ნათელი-ბით მიდიოდენ, ზოგჯერ კი, თუმცა იმ-ეთათად, უხედიდენ გზიდან: ელექტრონები აღდა-წილაკებისათვის არ წარმოადგენ-დენ დაბრკოლებას, ატომის დევიზიალ დაპბტული გელო კი თავისი ძლიერი ელექტრონული აბრეთ მათთვის დაუწლე-ული ზღუდეს წარმოადგენდა.

მაგრამ ე. რებერლირდის მიერ მოცემუ-ლი ატომის გულგარბანში ანავიბა სასტიკ წოაალდევიბაში იმყოფებოდა კლასიკური ელექტრონულ თეორიასთან და ელექტრო-დინამიკასთან. გამორჩეულია, რომ ლევე-ტონი გამოხსიბებანს. ე. ი. კვარავს ენერ-გის. მამ რატომ არ ოაბო ის ატომეულზე? — თუ ენერგის დაქარგვა არ ხდება, რატომ არ სწედება ატომის აფეროსი როგორ ხდება, რომ წყალბადის ატომი, რომლის ატომულის გარშემო ერთი ელექტრონი მოზაობს, იძლევა მრავალ მყავით სპექ-ტრული ხაზების?

1913 წელსად ამ კითხვებ ვერ იქნა მიღებული პასეხი.

ამ წელს ცნებობლა დიზკოსმა ნილს-ბორმა ვამოაქვენა თავისი თეორია ატომის

ნილს ბორი

ანავიბისა; მან გადასწია ის სიმინელები, რომლებსაც ელიბობდა ატომის გულგარ-ბისაშენი უხევა კლასიკური ელექტრონულ თეორიასთან და კლასიკური ელექტრო-

დინამიკასთან დაკავშირების დროს. მოქ-ლეუთ მ. ბორის თეორიის დედა-ბერი შე-დეგში მდებარეობს: ელექტრონებს შე-უძლიათ მოზაობა ატომულის გარშემო არა ყუიდეგვარი, ამახედ მხოლოდ რამ-დენიმე გარკვეული ორბიტით, რომელსაც დავკვირებოდა. ტომის ენერგის, აგრძელდე რამდენიმე გარკვეულ დონესთან. ამ ორბი-ტრებით მოზაობის დროს ელექტრონი არ გამოხსიბურებს ენერგიას. ამ დროს მი-სი მოზაობა ენერგიულბა მოზაობის საერ-თო კანონებს: ატომულის მიხილდობის წევგვენით ის მოზაობს წყრებზე, ან ელი-სანზე, როდესაც ელექტრონი გარეთა ორბი-ტრიდან ავრდება შინა ორბიტაზე, აქ ატომ-გულის მიხილდობის ენერგის ნაწილი იხარჯება ელექტრონის, ვინტიური ენერ-გის გადღებზე, ენერგის მეორე ნაწილი კი გარეაქქება ელექტრონის გამოხსიბების ენერგიით.

ბორის ატომის მიოდენა მთელი გადატ-რიალბა მოახიბდა ერთი მზიოვ საცეტე-ბის თეორიაში და მეორეს მზიოვ ქიმაში, რადგანც გამორჩევა რომ ყველა ქიმიური მოედენა დაკავშირებულია ატომის მხო-ლედ უქანსქელა—გარე — ელექტრონის (სავალდებულო ელექტრონებს) ვაცელა-გამო-ცვლბზე, რადიოაქტიური პროცესები კი — ატომის გულის ფუნქცია გამოდება.

ხადა. გრ. ორბელიანისათვის ყოველივე ეს მიუღებელი იყო და თავისი განწყობილებაც გადმოიღვარა მკაცრ სატირულ ლექსში.
ალენიშნით, აქვე, რომ არის შეზღუდული გრიგოლ ორბელიანის მიერ წაკითხული „დროების“ ეგზეგზულიარები, რომელზედაც პოეტის ხელით ფანჭიტი არის აღნიშნული შეიშენა ამა თუ იმ ავტორის ენისა და ზარბუზის შესახებ.

დროების ათი წლის იუბილე

ფერხული და გაქცევა
ვერ ისწავლა მესხიმ წერა,
ვერა!... ვერა!...
რომ მან წერა;
ვერ ისწავლა, გირა, ვერა!
ბუქნა—ჰოო, ჰოო, ვერა, ვერა!

ათი წელი,
ასი წელი
რას აოგებს
უნიკობა
თუ თან ჰყვება
მწერალსა?
ბუქნა—ჰოო, ჰოო, რას აოგებს?

ნეტა მესხის
რათ არ ესმის
ყვედრება,
რომ მან ენა

წავგიბღინა,
წაბილწა?
ბუქნა—ჰოო, ჰოო, წაბილწა!
მოგეწყინა,
ბაზროს ენა
სომხისა:
ბილქამ, ალბად,
არხანათ
ილბალი.
ბუქნა—ჰოო, ჰოო, მოგეწყინდა!

ლამარტიკას
და ლოლიკას
არ დასდიეს;
არახუნებს
თითქო კეტებს
სცემს ყურსა.
ბუქნა—ჰოო, ჰოო, არახუნებს!

ევი რა დრო
სამწუხარო,
მოგვესწოო,
რომ ხმა (ვისყრის, *)
ალარ გვესმის
საამო!
და დაბნელდა

*) „ვისყრის“—ფურნალი, რომელიც გამოდიოდა 1875 წ. ივ. კერესელიძის მეთაურობით, გრ. ორბელიანი იყო უახლოესი თანამშრომელი.

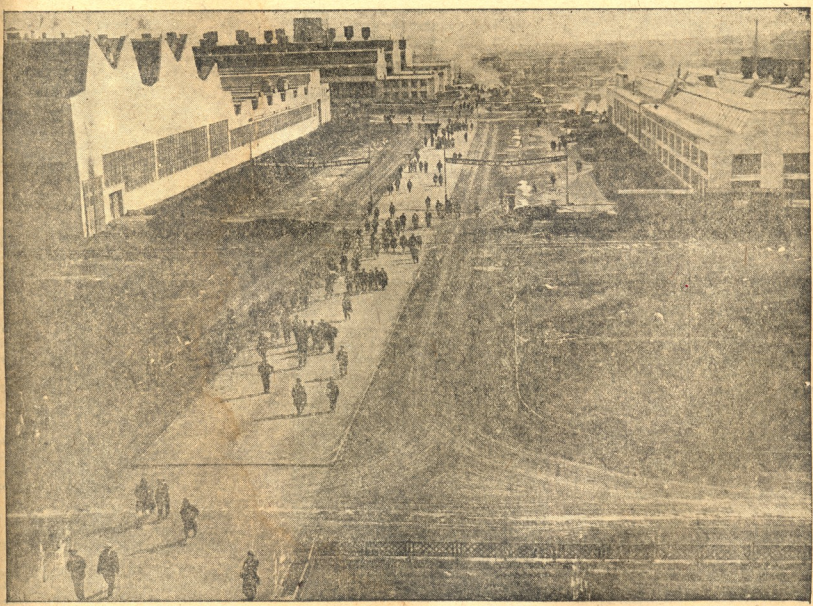
უდკროო და მნათბიცო*)
ბუქნა—ჰოო, ჰაფ, ვაი დროსა!
რომ კრებულო?)
მარილ-ქებული
დავეკარგეთ,
და დაკტულდით,
დავემორჩილდით,
დროებას.
ბუქნა—ჰოო, ჰოო, ვაი დროსა!

ფუ ამ დროსა
უნიკოსა
უკაცოს
რომ დროება
წინ გვიძლებდა
მესხითა.
ჩვენის ენის
ჩვენის ქვეყნის
მფარველად!!!!
ბუქნა—ფუ, მეტხის და მის
დროებას,

ფუ ჩვენცა,
ჰოო, ფუ ჩვენცა.
გრ. ორბელიანის ეს ლექსი ქვეყნდება ი. ჭავჭავაძის ხელნაწერის მიხედვით.

*) „მნათობა“ გამოდიოდა 1869-72 წლებში. ნ. ავალიშვილის რედაქტორობით.
*) „კრებულო“ გამოდიოდა. 1871-1873 წ. გ. წერეთლის რედაქტორობით.

ჩელიაბინსკის საბრაბტო ქარხანა აშუშავდა

ჩელიაბინსკის მექანიკური, შემკრები, სამკედლო და ინსტრუმენტალუ რი ცხეხები.

პანბელეიონი ჩინაშია

შერვაშიძისას სუფრა გამაღლს. თვალწმენდი დარბაზი სასევა წარჩინებული სტუდენტები.

საირი ღვინო ასევე ბოთლები დარაგებიანი ღვინო თოვლითი მოვლევარ სუფრაზე.

მეორე დღეში ფრაკებით დასრულებულ გასაღვლელ იარაგზე და გვირგვინ სუფრაზე მოწვევულ იტვირთება გენერალი სოხაიძე.

ყურადღებებს იყურებს ვერსამდეგარი პასეი და ფერადი კვრებსები ასევე ზანტადი, კანფეტები, ძვირფასი ხედი, უმარავე ტბილეული და დანარჩენი ასმელეუბის უზომო სიღვრე.

რუსი სტუდენტები განკუთვნილი სუფრაზე რბენ ქვიდის ტბილეული დაწყებებს, მაგრამ შერვაშიძე გურულ ტრაიციებს არ უპაატობს და ნაღობს მამაპაპური საიდით იწყებს.

აუფრთხეს სუფრა „ქრისტე აღდგა“-ც დაავტურებს და სტუდენტებს ერთმანეთის წაბაძით ფერადი კვრებსები კბილზე გავიწვებს.

— დაძაპი თრეტირ მაღალმეტრბულეუბაზე—გაუწერა შედებილი კვრებსი შერვაშიძემ გენერალ შირინკინს და ცალი ხელით უღვაშობი შერვაშიძე.

— მათობით, მასინძეობა, მყოფობით—გაღიხარება ხანძმულმა გენერალმა და დამტრეულთა კვირები ლანგარზე გაავარა, მეორე აღო და მის გვირგვინს მუდგ ნაყოშიძის ქალს გაუწერა: შემეგობრებო, კვირა ნაყოშიძეებს არ დააყენებ, მის მაღალ-აიმატებულებებს გათოქვევის სასახლეთა კირბატა კვრებსი შერვაშია, დაპკრა და დააშხებო...
— თქვენიანაც წყვიდე, კინება, როგორც სინის ხედი არ შეწყობოს...
— ხედი აღკრა შერვაშია, თქვენი მაღალ-აიმატებულება!

— არ გიქი შერვაში გენ არის... ეს რს კია რომ წყვიდე—გენძიში ხშით გულგ გადღარბარა შირინკინმა და ეტლო გულგნატორ სტრაიონდესს გაუწერა ხელი შესავიბრებოდა.

სტრაიონდესი აქამდე მოწყენით იჯდა, საერთო მხარულებიას და განსაკუთრებოთ ახალაზრდა კენინებას სიცილ-ცისციეს. ყურადღებებს არ აქცევდა, შირინკინს გაწყვიდილი ხელი რომ შერვაშია, ზანტად წამაოწია, ლანგარზე კვრებსი ააჩრია, დაპკრა და ანავე ჩამტრეული შირინკინს დიდის წყაღებით ამოწრეული მატრეხლა.

— მეგულე, მეგულე მათგინებო! შერვაშიაღლა შირინკინი და კვერტის გაწმენჯავათ ხელზე მიკულოდ საღვებო მოიშორა...
შერვაშიძე ხან გინ გაუგონებოდა და და ხან ეწი, მაგრამ გამარჯვებულს მიიქც თეთრან რბობდა.

დაიკრული კვრებსებით, ამა როგორ არ გამოიკრებლეს ყვილეღვარ გასათიბობებას ახარულებად მოყვარული შერვაშიძე.

ტკბილედებს მოიჩინე და მეორე დღეში გახმების თადარიგს შეუღღვენ.

სუფრის გაწყობაზე სტუდენტმა მანქო მომწველს და შერვაშიძეში გაერთუნ... გახსურდა თამაში.

— ასოცი თუმარე ბუცი—გამოაქცადა შერვაშიძე და მანქოს უპიოდან წაღლილი გამაშადარა...
— მომეტე—გაიშვირა ხელი გახურებულმა შირინკინმა და სულთან კრიმ-გორეს წასტრეხილა „სანახევრი“-ო.

*) რომანდანი: „ნახევრება“.

— რვა—გაუტრეყინდა თვალები შირინკინს, კრიმ-გორემ სიმოწენებით გრანული წყირი ჩამოიღოვსა.

— ცტრა—განსა ქალადი შერვაშიძემ და შირინკინმა ასოცი თუმბი მანქო შეაქცურა.

— მიღვივარე ბანქს—ცუქმტად ჯონ ბილიტი, უმარე ასეგავიციის დაანხავა.

— გაუწერა, გუშუდით.

— არ მოხანათ!—ურჩიეს შერვაშიძეს აქეთობდა.

— ინებო, სერ!—გაუწერა ქალადი შერვაშიძემ და ფულებს ხელი შეაღო.

„ეს თუ ამდენი ფული კრიადა უნდა წყავა-ბოგო“.

— რვა!—უახროდ წამოიძხა გახარებულმა ილიობმა.

შერვაშიძის ფერი ცვილა. ქალადი დაჩიდა და.

— რვა!—სიხარულით; წამოიძხა ანაქა.

— გადვარჩილი მე აღბი მინდა,—დაბიბა უქან გავიბრეოა ინგლისობა.

— ყრბად, ბატონო ქეწვრადი! ძალიან ვადაურბობი.

— დაღვთბა ეგ ღორის გიში თორემ... იტბო ხი—მოივრდე ინებოთ ქალადი, სერ!

— იღებურნად ელიტობა შერვაშიძი.

— ბოგიეთ... რაკი თანე გსურთ, მომეცით,—გაუწერა ხელი ელიტობა.

— წყაბად, ბატონო ქეწვრადი! მერწყმენტი რომ წყაბებთ,—ოწინაწარამიტყველა ჯაყუბა.

— რას ინებებთ სამხარობოლს!—დასინდა შერვაშიძემ აცქმტებულ ჯაყულს და ელოდბს, ქალადი გაუწერა.

— დღეგვართ!—ღინჯად სოქვა ინგლისობა.

— ექსის!—უბოისოდ განსა ქალადი შერვაშიძემ და ანთებული თვალბი ჩაქტრა.

— შეიბი!—თითქო ზოგრებით უბასუნა ელორბა და ცვატრინებებს ჯელგა თავი სკენ გაიბარა...
— ხომ გიბხარით,—წინის მოგებით მიახილა ახალაზრდა ჯაყულმა.

— ვანებდ მუა ღორის გიში!—ჩილადაზრაკა წუნბე შერვაშიძემ და ელოდბს. ზინელით გახმებდა.

— ვახშირი მუხად გახლავთ,—მიბატევა დაისახლბს სტრაიონდეს და მოწინებულბს საპატრო აღღვია თეთრან წოქინა.
ახარბში შესული მოთამაშეები სინანულის გრნობით გამოეოთხოვენ სათამაშო მათ.

გიდს და სუფრას შემოუსხდენ. ყველა გაუტრეხდას უღვლის იმეით მორთულობით.

ყველა უკვიროა ძვირფასი საუფრის ნარიონობაზე, აღიარ იტუდა კაცმა თუ იოი დღეყო ვახშირმა და რა უტოო გემოილო იყო ამდენ ზოთავში.

აგერ, კინის მანქოში ჩაწყობილი ცუცხელი კალხანი იტყვის, თვალს, გაროშენე დაგრო წვერა და ქაშახია... რემეტბობილი სულღვნი, ჭყინტი ყველი კბინით, იწოქო და უშნალობით, შეფუტბობილი ვარბიბა, რგვალად მოხარშული დედლები, ბატბაბა თვისავე ტყავში მოშუშული, ინდეთარი შეწყვარა და ჩსაცვიტულა... მანფურზე აგებული გოგები, მამის შეზობილი და შეუბოლოები... დომი და ზინალოლა... ბილბე ნარევი საუწებელი, შქერის ფოთილქვე დამტეხობა კბინი, მაჯალოო ლობილბი და, პტრა... თუმკა პტრა, ამა რბდა სახსუნბილია გაციცხალბული აზირო უღვებბიბა.

ზიან და შემეტყვიან. ისევე ქაივებოთ თვალ-ზანჯურობა, თორე რტოი სტუდენტები გაუტრეხდას სულბა ხელი შეტბეს.

შერვაშიძემ ღვით დაილოცა და თამბდათ ხანძმულნი ჯაყული აღდგურვლა.

ყველამ ასწოავრე გაბასკალა თაიადი მირცხელი თვალად ვეგავის საღვდებულო, რომელიც თობტბე გადაციცხალბული იყო. მაგამად დარღმბინდი იფიო ჯტრ არ დააყვარბა.

გან. შირინკინი კალხანმა გაიტაცა და დაქაიწყბებულმა ქმენით მიამდა თფვტულს აზიხ უღვდუს.

კომპანიაში ნანადირეებს შეეცყოლა... ადგილობრივი თვალ-ზანჯურბი, ღვინის სისი მოლობინი, მუტბე საქმისი ტრეიბი მიხილ და ღობო მინაქლადენ შეფუციტბულ ვიბრებს უტოო ეტანებოდენ, ისედაც ცხარე საუწებლს ჰილბლს აჭირდენ და სწყებულნი აიოვლებული შემეგვარ პტრის კტრეს მორღებულბად ახარბებოდენ.

სტრაიონდესიკი ფილიტობა გაიარბა და როგორც გაიოქვილბს ატარობბა ჩხაგობი საყვ ბოთლი არ დაიფე.

ზოგამა თჯაღეში აირიია, ზოგამაც ალადასტრეო.

გენ. შირინკინს სულბა წასტლია და ყველა ქაშინდა ასინჯავ, არჩევანში უმეტე შეზარბოშია და ჯტრ კიდევ თამბდს აიღებტრეილო არ ვიქტე, რომ რუსულბი „მეჩაგა-ლანბიბო“ წამაიწყო.

ჩხაგვლეული, მასხბეღ!— შესტბეს შერვაშიძემ სპიცილობრბად თექველო გარბი მიმღვრბლბს და სუფრის ბოლოში დაიგბბა როგბა კრიმბსული. „სახან-ნეტურბა“-იმოფრბდებ გურტულბი და წკრა აღო მომბახობი სინება აირბობდა.

სუფრის თავში თამბდ წყაღდა და წყვილი რჯივი წინასწარ გამორწყო, იოთი ერთსოხეს გაუტხაგენა და ცალი თეთონ გაიგეს.

— დღეგვარობბა და ტბილი ცხოვრება მათ მაიალობამტბულბებს გენ. შირინკინსა და სულთან კომპანირებს, კვილი იყოს მათი ჩეგენში მომბახობბა, ალავერდ ვარ ჯგახასამან.

— იახშილო!—უტასტხა ერისთობმა და რჯივი ვიკრეხბლს ზარინმაშულ ავისო.

— ჩაგულწილბებმა „მადლობლებო“ იმებტრეს.

მეგობს მაღღვლის თანამემწეებს თვალბი მოვებდათ გურტოლი მომეტრებელი, რომელნიც თაიფითი წყრიალო ხშით გაიღბნანასეც გააწილბდებენ და საჩუქრად ამაინეცატრინბკა გაუტხაგენს.

შოშლვა და მოწინავე ნაბიჯი ნაბიჯი შეატარა.

— კამპანია გაუმარჯოს!—დაბალი, მკარამ ზონიონი ხმით იმერულმა სტუმრებს უღრვოდ წვეულო.

— ლხინი გრძელდება. ჩველშვილები „პატარა საყვარელს“ აკირკანტლებენ.

— კამპანია გაუმარჯოს!—აუწია ხმას ნაბიჯი და ნაბიჯი არ გადადგამს ნაბიჯი კოხტეში გაისროლა.

ჩველშვილებმა იარაღი ჩამედარ ახალ წვეულებს მოკრეს თვალი და სიმერვა უდავლო ადგილს გასწავიცეს.

შერევილი ფეხზე წაიბოჯა და... დარეტიანულმა თვალები ზედისი დაიხამა. არაფერს შეაგს არ მოედლა და მიუპარეხებლად სტუმრებს დაწინავე გავეხული დაჩა.

— ხომ არ შევიშალო?!—იქპრა ახლად წვეულმა.

სწუწარ ამოვიარდა.

— ვინც მოვიდა გაუმარჯოს!—ცივად დაიძახა საპასუხოთ თავზარდებულმა შერევილმა და მიუპარეხებლად სტუმრებს ლილილი შედგება.

— დათოქო სიანი? როგორ?—გამოხეხილად უკრებ შერევილმა და მოსალოდნელი უნდებულებას თავიდან ასაკლებლად, შერევილს ლილილი ხელი გაუწოლა.

— იცნობდით... ახნარა... შევარდა... — მიტოვებ... თუ არა და ეხლა გამიქნებარა რა ბიჭუ ვარ, საიორი არ არის... დაასწარ შევირდნადე—ესე ახნარა ვარ, მარაბა თავი ახნარებით არ მომავებს... შევარდნადე შერევილი და მხლებული ვიქცაბა: „შემბოლოვით“.

— დოლოძე და გოჩა ურილია მაკონენ ჩამოვალელო ადგილი შემობრუნდით.

შერევილმა ეხლა შერევილს მიუბრუნდა და, უკანადას ეს გაჩაჩაინი გაუწოლა თქვენს დიდებულ სტუმრებს და დაწნარ-ტყნს მე თითონი მოიხატნებოთ.

შერევილმა სრულად გამოიხიხილა გრომისი დაიხარეუ დავთარი დაიხანა მულაქი მასპინძელს და ასეთი მოულოდნელი შემხმევიტი გამოუვალა მდგომარეობაში მოექცა.

— ეცნობდით... თვითონვე დასწრო შევარდნადე—გურისი გჯალათი გრომევი გახეჯეთ... — გრომისი ნაქრისდერი ეციო. ქვემო მინაქრზე დამპირებელი პაგინები მხრებზე სასაკლიოდ გეკონსალდებოდა, და მარცხენა ადგილის მალეობზე აკოსტახოლა კოპა აფილა. გეტკობდა ძალზე ნაბიჯი იყო.

— შო ატო თაქი! ოფიერ, ატო ატო თაქი!!

— დაღრილა შირინკამმა, ფეხზე წამოიჭრა და პავინდე—დაღლევილი აფიცის დასახეზე რისხვად გადაიქცა...

— ეს თახები ვინ არის? აკუარეთი იარაღი!

შერევილს ზაფხინან ღერი დაღლა. შევარდნადე ეო უღვაშებში ჩაიღილა.

— აკუარეთი იარაღი—ამაყურებოა. ფეხებს შირინკინი და ბრახით წვერებს იგლავდა.

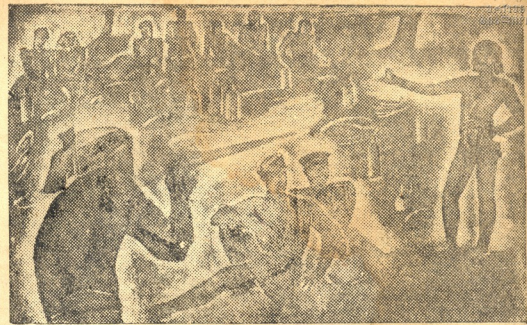
— აღორბრბოლი, ბოთაბო ქუცობდები და ზოგინათი დაბაოი ჩინის მოქლები ბრახუნის წამოიჭინე შოთ აობდებულობს ზრანების შესასრებლად, მარაბა შევარდნადეს ხელის ზღბეა ვერ გაუბედება.

— ის თქვინი ასეთუბო იყოს... წაჭკრა ცეცხლი არაბოის შევარდნადე... ეხლა ვ. ნება მომიქეთ მეც და ჩემმა მხლებლებმაც თქვენთან რათად ვიქცეთო.

გამოვალელო მდგომარეობა შირინკინი გრომისი საბერევილი წყრინდა და ბრახით მოშლულად ცემულებს ძოღას იმავ რბება.

— მომბანითი... დაარღვია სიტყვებ სტაროსლესკომ... ჩემდამი რუმინებუო გებერინაში მომბანა ამხებენ. ნება მომიქეთ მე

იცოცხლე მტრებელი. დაბრახითი. ოქრ

კომპლუტრუნდა სტაროსლესკი აფიცრ გრომის—როგორი მოხბა რომ ნატინის ნაცვლად ჩოხატარხი გათიქო?!

— მე შეაგს ჩემი უშუალო უტრისი და ნება მიბოძეთ პატაკიც იმას ჩაიბაბო.

— კეთილი! კეთილი, კეთილი—დააჩიხა თავი გუბერნატორმა.

— იცისბა ნაწევი. — ჯომინ გავგზავრია ნატინებში—გაბტელა მარხის ოფისისა.

— მამს ეს გრომევი... — გრომევი ეს სამისი ყდახით ჩოხატარხის უბნის ეწვია „დასმარებლად“.

— ჩაუტარა შევარდნადე. — არაფერი... ნება მიბოძეთ ეს საკითხიც მე მოვიგვაო თქვენი მოსალოდნელზე ბუღტავი—მოქმედნდა სტაროსლესკი მე დის მოსალოდნელი თანამშრომელი და ყრასელულიან კრამ-გირისის კუჭში იოღავ და ჩოხატარხი.

— შირინკინი, მარჯალი!—დაემოწმა კრამ-გირისი გუბერნატორს.

— დაბრახითი, კამპანელებო!—კვლავ იტყვრუნდა სტაროსლესკი შევარდნადესა და მის მხრობელით.

— სანამ დადებდებოდით, განკარგულბა გეცეთთ ათი საათის განმავლობაში დატრფის გრომევი გურისის მიდამოებში და ყახანებეც თან წაიყვანოს... წინააღმდეგ შემთხვევაში...

— იმეკრებოთ?—დაიქეცა ერთბაშად შირინკინმა.

— შინააღმდეგ შემთხვევაში—მახს გაუხსნა ვანგეც შევარდნადემ—აგრისიში მოსალაღებთი მოსლოლო მიხელდები...

— გათრეული, მოხელო.

— ბატონო -არაბოთი!—შუბტივირია შევარდნადე ვინ. შირინკინს და მხრებიდან შახხმა გადამოიღო.

ყველს ქირის ოფლმა იასახა შირინკინი სატყლ დაჩრა შევარდნისის საქიტოლებზე.

— ხე, ხე, ხე!—გლახობარია შევარდნადემ—შეგმინდათ ვაშა! საყოველთაო შევარდნადე უსწრობა ზარბოლის ჩვეული არ არის, რენება, უბნადნეთ თქვენი რჩეული მეომრები გამოიყვანონ, მე ჩემს რახსა იამოქინევე და აფრე, ბუტია და მოვინაქცე, საქიტევი დარახში მე შევარდნადე თოქს აღარ დარჩებო, დაამ ასეთი ვახლები გურულუბი, სტუმრებთივეყრინეც არაინა გრომე თამეყყავრობეზე ფეხს თუ დადებო, ვაქცეც კლახავ ადვილად დაგბიტეცებენ.

— ექვლეს ვაშლიო ჩენთვის სურჩა... — აგრე მომბანითი, — მიმბიტევა შერევილმა ახლად მოსულნი და თამდის მხლებლად თავისუფალი ადგილი შესთავაზა, დენითი თეცევა:—დათიქო! დათიქო!

შირინკინი თანდათან თვალში მოვიდა ახლავი ვეცხლები, კირეველობის თავი ვანებდა და შერევილს სავსე ჯიბე გაუწოლა.

— გოჩა, დათუნა, იარაღი ავიხალბო!—მიმბარა შერევილმა მხლებელთა და იარაღი დისახლის ჩაბაბა.—თუ ნიღარა არ მოცდებენითი, თავსავთი გაუფრთხილეთ ჩემს იარაღებს და პირველსვე თხოვნაზე უკან დაგვიბრუნეთ.

— როგორ გეცადებოთ... ჩენს ოჯახში თქვენ ვინ რას გეცადებოთ.—უქასხა თავის მხრივ დისახლისმა და შევარდნადეც ყწიკ ასქია.

— მე ცვამე თავისუფლად გურისის საღვრტყლად.

ყველამ ხმა გაქმინდა.

— არ მოვწონთ! გურისის ღირბი მოსახლებოა ვერ შეტრეფება ვერც ერთი გურისის მოსალაღებელი. გაუმარჯოს თავისუფლებს მოპოებისათვის მეტროლ გურელებს...

სადღევრელოს სიტუმი მოხვდენ.

— გოჩა ურდამ ჩინის მარჯი და დენითივი იფიქვა: დათიქო! დათიქო!

— რა ოლა, გოჩა!

— შერევა ჩინი. ხეცვამ... დათიქო! — ენა დაცა გაბორბებულ უტრისი და ტურევი დაიქმინდა.

— სხვა დროს. ეხლა არ გამოდგება.

— იარღს არ ეციხარ, კიბილები დაეცვლავ. დათიქო!

— არ იარღებს მეთეკა—ჩემად შეტრევა შევარდნადე და შემწეკა გოქს ბეჭე მოსახლბა.

— თო. ღორინთი! ჩინა გვერდით მეჯღერას და გუნა ურიდა ჩემად იყოს... გრომისიყვია დაგაწყვეცილებ გარენის დღეს შელორსწელიო.

ჩინად იქცო ურიდია და ციქვებო იფლ დახასა.

მოსალოდნელი განსაცდელი იყნოსა ნაბოქავლობა და უღრვებოთი შეტრევა— ომბადხელო შევარდნადე მდინადე იოლქმინდა. სწორით ამ ერთო საათის უკან დაიღრინა მან დახელო რახმით ყახახუნა, გრომევი ხელდახელო დაჭირა და შესარცხენად ამ მოყვანა.

— ღიბო მიბოძეთ, დათიქო!—შეეპარტევა შევარდნადეს მასპინძელი და ჯიბეც კვლავ გაიწოლა.

— მეტს აღარ დათევ... — მიბოძეთ, თუ გეყავრდ—შეეცემე შევარდნადე, მარაბა გამოვალბო რახხემლად ღირის მინიც არ დაქმინდა.

გატყლად ლიბინი

— ნადის უღვრეთ წახება და გადამთვრალინი სტუმრები თანდათან სტურადნ წამოხელდენ.

გაიბინა.

ი. კულიკი

შენი სიმღერა არ არის თქმული. მეც ამ ქებისთვის არ ვარ ძლიერი. ლტოლველად აღმოვლევარ გამრავლებული — ეს დიდ ქარხნების უკრაინა არის ხშიერი. უკრაინის იქით წდება სიმღერა: ქებათა-ქება — თქვამბრის ტოლი. დაუძლეველი უკრაინის ახალი ძეგრი, ფოლადიანი განთიადის წყით ანთართლით. არა ბაღებით, ფრინველთ ფიცხილით, არა ტრამაღის მაღალ ქარებით, უკანასკნელი ავი ტიცილით ჩემი განკურნე შენ იარები. კიდევ არ არის შენი პური მშალად გაღვწილი; ხშირად დამაშალა

შენი ყანები, რამდენი გზები ზნერული და აღესილი: პეტროურა, მახნო, ატამანები! თვითონ ღალატმა, როგორც ჩრდილმა და ბნელ თხუნულამ შენზე ვერასდროს ვერ იჯალათა — შენი მშვენიერ მოხადუნებლად. მოწამულთ თესლით გახდი ფენიმიმე, არამზადები უნდა გეყოლოდა, მაგრამ ქოხნოში, სდ არ ჰქონდა — ადგილი იმედს, შენ გადაადნე ფინის ფოლადით. სისხლს და ოფლს ღვრიდო, არ დიხახსე. საუფროს ხმები დაღუმდენ განა? შენ წარებამდე შრომით ხარ სახეც ო, უკრაინა, ჩემო ქვეყანა! შენ ხარ ღამაზო, კოხტად ჩაცმული. მაგრამ მე გეტრფი სხვა შთაგონებით: როცა იყავი შენ დევნილი და გათხანული, მიმეც არ გახდო ბუდე მინების. თუმცე ჭრილობების გემწევა დლი, ახალ ქალაქებს აშენებ ლალი. შემოიჭრი დნებრომუნებით, ვით მოხატებულ

ციცხლის ენებით. ვინც იყო წინად ცხენე ჯაგლდვა, ვინაც იყო ჯაგლდვა, ვინაც მრავალი, მან დედამევა გადალაგვა, რომ მოივინონ სხვა მოსავალი. ვინც არ გაეცა ციხის საურბეს, ვინაც აწაშეს თოკით, დანებით, შენ ახლა იმათ უნაზღაურებ, რომ გადახადო დაგვიანებით. შენ მიაბიჯებ ვით გოლიათი, და გამარჯვების გამონდა ქედი. შენ ღუმელებით სუნთქე დიადი, აკვამლეული და შემოქმედი. ყოველ აბოშში სჩანს მოწვეულნი ხმა მახებისა, როგორც გრანანი: იგი ფოლადის სიმით, მავთულით ამბობს სიმღერას ჯერ არ გავსიოლს. ხმა ქარხნებისა, შავ სიღრმებისა, იგი ახალ რიბს მტკიცედ აიღებს; იმდერებს, რა რაგ შრომის დღეებით შენ აღნიშნავდა გამარჯვების უცვადე თარიღებს.

თარგმანი უკრაინულიდან
მალეჩინან ზაგრიანდაზვილი.

ს ი მ ლ ე რ ა

ბიციან ბავიძე

ქუთაისი ჩემთვის გამოუღებელი გრუხბურის ქალაიკი, ანდა როგორ არ უნდა ღოს თრთოლის მოვადეოლი ის ქალაიკი, რომელთანაც დაკავშირებულია შეგნების პირველი გაღვიძება და სადაც მიდიდა სხიბი ბავშობისა და სწობის წარსლოცელო წლები. სწორედ ომის წინა წელს დსტოვა ჩემმა თაობამ ქუთაისი, რომ შემდეგ იქ არ დაბრუნებულეთ, ასე დაიქცა ქუთაისი ჩვენ რუსეთის საინფერსიტურო ქალაქებში და უფრო მეტი კიდევ სამიგრო სასწავლებლებში. ამა ჩას ვიდრე ჩემდით პირბრტველა ენტრუასტები მუთაისის ქალაიკურ განმარტის ენოში უნარ

მაზარ კანდის ქვეშ შეხებულეთ, რომ ბეგრი ჩვენგანი კარბატების მთებში, აღმოსავლეთ პრუსიისა, თუ აზრებისა და ტრადიციონის ფორმებზე დაღვედა ახალგაზრდა სიოცხლეს. იმპერიალსტორ ომს მოყვა რევოლუციო, რევოლუციას კიდევ ოქტომბერი, მაგრამ საცარო ოქტომბრამდე კიდევ რამდენი დრონტი უკვე საქართველოს საზღვრებზე: ბაიკოვან, აწყურთან. გავრსთან სამოვალაო ომები. საზღვრებს შიგნით: დღუმეთში, თუ იანდავში. აქ ხომ დღინეც წლებით ჩასათვლია, თვეები კი წყურვლის უღრღინე, მაგრამ თუ ეს იყო დანაშაულისა და დაღვრის გამოც

ეხლა ჩვენ ვართ ორი სოციალისტური სუთოწლეს უღელტეხლზე, როცა აღორჩინებისა და აშენების ტემპები თველეს აბრბა ვებს, როცა სოციალიზმის მშენებლობის პროგრამა პოქმედებაში იხსნება. მეოჯერ დაბადების უღრის ამ ეპოქის შესწრება და თვალის გასწორება, არც გასატრია თუ ამ დიდ მოედანზე ცოტანი მოედით. ქუთაისი უფრო ძალიან დაბირბულია, თუ ჩვენ მის ომამდე ამკედარ ბრიტეთი ვთვალდით, ეხლა ობიეტრელებიც ეპბოდენ მისი ბიულეტილი ორუტლეს — როდენბახიც ავირისს, აკვედარო ბრიტეთს — სხვის, შოლოდ დღის ორუბა: მისი გამოცუხლბუბა, ქაბონა ქარხანაზე შენდება მთ-

დღსა, აბრეშუმის სახევი, საგრენაო პარტისა, ლადღონის, გუმბარინისა და სსკ. მომავალი კიდევ აღუბრუნს ეპიპარტი.

თავის რადიკალიზაციის ძალით უახლოვდება წყალტუბოს კურორტის კომპარტი, უფრო ზოიანად ფერომაგრანტის ქარხანა და ტყეობის მაღაროები, მხოლოდ ყველაფერს უკნ უტრის და აერთიანებს რომის ელექტროსადგურს.

აქედან არა მარტო ქუთაისი მივლს ელექტრონი აღობრინებს, ჩიონჭისკი რიგორც ოდესღაც სურამის გვირგვინი აერთიანებს აღმოსავლეთ და დასავლეთ საქართველოს ერთი ეკონომიკური არტერი.

ქუთაისს უფრო ეტეობა იმდროსდროს შეიქმნის სიახლოვე და მუხრანს სურნევა, კომაში რომისქვის სათესელის გაითქვითვლა წყალსაგნის სათავი, მალაზიანის ქუჩა სასოგოვოდ არის მოიპოვებული.

ეს არის ქარხნებისა და მუხრანის ჩაობნი, იქვეა სასიდაო ქალაქი. და საგარეოდ და სიახლოე ქუთაისის ბაზსა და ზღუდას, რომელიც წინადა იმერული ოვდიეობის საზღვრად გამაბრაოთ. აქედანვე ორწევრი არის ახლის და სინდროლოგი კონტრტრტისათვის აწვინებს პავლიონის.

სადაც არის რომისქვის უნდა გამოუშვოს სამრეწველო დანი, ამის დიხზოდ ტონს მიიღვი ქუთაისს და მის გარშემო დამბარე ქარხნებს და წარმოებებს, უჩატაობინს თეროს ქარხანა ნევილეოდ ნინიას დროსა და რიცხს, რადის შეერთდენ წარმოებანი.

გამოაჩვენა გამოაჩვენაზე, საქართველოს კომუნისტურ-სა და საგენორო „ინჟინერია“-ს რედაქციების დავალებით დღეს მცე აქვა გარ, რომის ჰიდროელექტროსადგამს და გაშვების ასაწარად.

ჩემზე გადმოდის სამშენებლო მოდებულ ცხლებას.

მოთავაია აქ აიღვამოს პოეტის ლირიკა და მოცემული იქნის ის გრანდიოზული სურათი, რომელსაც იძლევა თეთრონი რომისქვის მაგარამ როგორც დამაფრტონს სი ლირიკა, როდესაც გულს მოაფრუდება ბაშუმის ასდენი მოყონებს, ანალოგიუბა და კონტრასტები.

მაიქრთა შვირინის თავის დიდმა გამოკვირებულ დღეობაში ჩაწერილი აქვს ჩვენთან შეიქმნა 1931 წლის ზაფხულში. სინაბრა ტეობდა სწორად და თორს.

ჩვენ ვიცავით ლირიკის პრინცი. მე წამინ მივალთა წყაობილი არ მქონდა მთა რომანი „პირობორტოლი“. ბიარის მის საუბარში მიჩენებდა გადამტეობდა და ლირიკის შეუფრთხილობათ. მაგარამ აღბრუნ ჩვენ რიბანობის გაგების გიოსონს. რომ მის წყაობი პრინცი და გაბრუნებული ოპორტუნისტისა და ემზადებოდა საგანგო ინსტიტუტში შესასვლელად.

ზვერი ჩემთვის საცნაური შეიქმნა, როცა ვნახე ტყაობრელი და როცა დღეს ამ ვარ რომისქვსზე.

თუ გუნდშივლია გუთის გაცხები დღეს საცხოვროდ დამკრებელი არიან გვიანებში, ვანა ჩვენ არ მოვეთხოვებმა სწარმონი გარაბენებს? მაგარამ სხვა მოთხოვნები მის შეინება და უფრო ძნელა მისი შესწარლება.

ჩამიჩი ბრძოლა, მინ მოასწრო აგრეთვე დღემდინის გარშემო ზღილი შემოვლია, და ისეთი ბედით ზედა კოვილი ხელმძღვანელები პიველი დღი ელექტრო სადგურის აშენებისას, რომელსაც ჰეია ვოხოვკესა. ვიხოვოკესის რომ პიველი სადგურის ელექტროფიკაციის განერალური გეგმის გაშლისთან დაკავშირებით ეს ის დროა, როცა 3. ულსი სწორებს რუსეთის სოხში. დაწინებულ კრების სასახლეში დენინი ულსის წინაშე ვადავსის რუსეთის მომავალ ელექტროფიკაციის გეგმის შრომად აუბრძობს უტორონი რომისქვის აუტორის ულსის დახმარებრიად ეჩვენება ეს გეგმა და ლენინი კიდევ გასურებულად მოკრებებზე. მხოლოდ დღეს ყველაფერის აშკარაა, რომ ლენინის პოპონზო (კოვიების სინაბდედის ასახვად და ულსის თუხენის სინაბდედის ასახვად) დაქვემდებარებით აქვია.

ყველაფერი ეს მაგონდებდა როცა აშხ. ჯ. ჯიქისთან დადილი ვიგრაბენი და ვასაგებია, რომ ამ გვირგვინს მვეყვადით იქვე ვანელიც ცხოვრობის ხერხელებში და მოგარება მოგონებს ყველა, ამ წყალწიფილთს ხეობილად, სადაც ჩვენ ბაშუმისას გვითამაშია და გვიბანაგია, დღეს 70 ათასი ცხენის ძალის და ელექტრო ენერჯის მიღების გამარჯვებულნი პროლეტარიატი და აშხ. ჯიქის დაქისტული უკვამ მშენებლობის ხეობილადანებდა, საცხოვრად პერსონიფიკაცია ძალიან სადგავა სოციალისტის მშენებლობის პერიოდში. მშენებელთა შრომებში მასა, რომელიც სისლით და ოფლით იკავებს გზას და მეთაობა კომუნისტური პარტია, რომელიც უშუალოდ ყოველ ზოგაობზე ხელმძღვანელებში ამ მუშაობას, მაგარამ ამ რგოლებში არიან კონტრტული ადამიანები, ახალი ადამიანები და ერთი ასეთი ადამიანი ჩემი სიტყვით ამხანაგია, მისი ბიოგრაფია ჩვენი თაობის ბიოგრაფია.

რასაკვირველია სოციალიზმის მშენებელთა აუტორი მოთავაია ამ მასების აწერა — „თავილით თავდაპირით იბრუნა ბეგრუბებში და თბილისში, ენტროპიაშითა პარტულად გეგმებს ყოველი ბიოლოგები, რომელიც ირინებს სამშრომელის მოსაღს ენტროპიაში აივინებს ამ ადამიანების თვალაწერებს, ამისთვის საქობია ახალ ზედა, წარის მანერის შევლა, წარმოებასთან ორგანიზება შეზება, მაგარამ ამ შავის თითონ მოკვება ასეთი შეჭრა სოციალისტური ელტრტის დამდინებელი.

დადარწილია ლეგენდა: „აღმკრებელი მკვეთნელისთვის უფითობა: ვინ ტრინება მას უფოვოთ, მოკვაროთ, თუ აქოსეს? მაკვეთნელსაც უახსენსა.“

რასაკვირველია აქილესი, მე მიჩრვებით ჩემზე სწორად, ვიღოც მე სხვა ვამბობო... და რამდენად უმსაბუნსო პოპოტის ბედი, როცა აქილესი არ უნდა ვაბოლოსა და გაიქმნა განკენებს ათასობით ახალ სოციალისტურ მშენებლობის გმირებს, სწორად საზობარა აქილესებს, საპობია სიხანბარა სულს მონიკია, რომ ვეცხვილი ამ რთულ დიალექტურში, მით უნებდეს თუ უნარლისობა არ არის სწორი, მოკვარა პროფესია და დარწილია გეგვს რომანტიკის რეკიდებები. ასე თანდათან რთულდება ჩემი მასუხებებლობა—რომისქვის პიველი დენის მემარტობის... ესლა გვაეადივარი ეპიზოდებზე:

2

შეხვედნის აიშესკომ, გადაწყვეტილი იქვს ქალაქში წყალსადენის მოწყობა, თბილისთან აქ ვაუტხანეთა ინენგერი მკვეთნელი გამოეცხვათა მოსაღენება, მაგარამ ეს ინენგერი მომეცხვადარა და პროექტი შეუდგენელი დარწინია, დატეობილი მასლებელი არ არის შესწავლილი და სისტემაში მოკვარა. შეხვედნის რაიკომმა წყალსადენის პიველის უნდა შეეგანდეს ქუთაისთან მითხოვია სპეციალისტები.

12 მაისი დასაწყენებელი დღეა, ქუთაისის, ამბოტო 11 მაისს 4 საათზე მისი უკუქუთაის მეთაობების მანქანით მივსი ზედალბინი ინენგერების კომისისა და კომისიისთან ერთად მეც.

თუ არა დასაწყენებელი დღე, ის შეიძლება იყოს ქუთაისის დატეობა, ისეთი ტეხებილი მისი მუშაობა რომისქვის გავშენის წინ, კომისიის შეთან ინენგერები: ბ. ხრეხელთძე, ბ. ტრისათია, ს. ანდრონიკაშვილი.

თითქმის საგანგებოდ ყველანი ლბ იქეთარი ხალხია და თანაც პიველია მითია საინტერესო, იმე, ბ. ხრეხელთძე მათსავე დაგვიგავა ჩიონის სადგურის, ტრისათია შარშან ჩამოვიდა ლინდინგობად, ანდრონიკაშვილი თბილისის ახალ კატეგორიულად არის და ხენთილი და საინტერესოში იღებს საქობარა სტესს.

საუბრედა მისის დღეა, ეს ისეა ნათელი და მოკრებულბულია, რომ ორთვე შრომად აწუხებს ადამიანობის თვითონ მწვერულობები. სხვა დროს ეს მუდამი ძე დაბრუნება, რომ ვაგველ ტრაპიკებს დამეგანება.

გვიწოდდა მარტივლით გასულა ზღვიდენი, მაგარამ ცხენის წყალი ადებდებოდა და მანქანა ვერ გავა. ამბოტო გზა ვაგერებდა ხინადაზ მარხით სწრაფსაკენ, იმერეთის უწივე მუხარებებს უფოვარი და ვახაჩ ვაშლილი მუშენი გზებზე, კრამიტით დახვებულ მზისა ოდები და რაქის მშენებები.

ცხოვრებში მთლი და კოლონარია მოხალე მე ბინების, აყავილელბული აცავილის სულსადაც ვაგაბრუნებ. ვაშუმეწვილია ენტროსა და სოციალისტ რგოლი, ასე მეთობა კიდევ აქვს საპროფესიოში ასე მუხარავა დასაღებულბული უკვთვე, ჩვენ თანახმარაბს უფოვარი ეს სისუფილად და ერთი მუხებელი სინაბდე და ეკონომიკური ექვეყნებულბს ეტებენ.

ზოა რამებზე მეც ეკონომებ, მაგარამ ზოგაც საქართველოს უარსობურ ისტორიაში ვაუტრეფილია.

სულუქსა და ლამაზი სახლების სიფეგა ნაქალაქია არა ნინიფეს მკვეთნის ელტრტობა კრავ გზების და აქვს ეს ტრაპეზი იმითია სინაბდე: შეუფრთხილი ბუნდის, გეგმითარა თბირობები და ისაივითი სწორი შარა.

ამ ვახაჩე მიმოვილა უსატყობი ზამთარშიაც არ მუშავდება ოდების ლია კარბინობა და მოსინადა თეთრი სურფები, ყველაფერი მითოული მკვეთნის, სუფთა სანებნი, მითიქის ყველა საზღვრად ეურთიანებ შელაგებისა და მწვერულის სურფები. მაგარამ სანაბებო გზა მთელ სურფება დასმეველიდან ახალმდელ სწობა. მარხინობ, აქ არის ძველი დროინდელ კონოლი საპოლია ხეტყის ქარხანა, აქ იყრება იმერეთისა, ტორიისა და სამეგრელოს გზები, წარსულში ეს უმნიჭი ყველაზედ უფრო ცოცხალ ადგილად იყო მარხინელი.

რეინის გზის განხანგება აქ ფოთილია მთილოდნი გზების და ესლავ დარწილია ცხენის წყალსა და რომისქვის შესარავთთან დენი სანაბენი—ქველი ოპობარა.

ამ ადგილობის აუწერია მუხებელი მუხტრომებზე საუკუნის ყველა უცხოელი მუხარავთა მუხტრომები. ბედის ორითით სწორება ეს გზა არის ყველაზედ უფრო უნებგეში მდგომარეობაში.

მუხებელი კარბე ბარისა, აქ გასულ ძალიან გაქრიადა, ადგილი წარმოასვენებია რ იქნება, როცა ახლიბოდა ოპობარა კონსტრუქციის ტრაბია. ასეთი დადლებობა სწორედ განაქვითია, თუ სინდეს სოფლის ამ რაიონის სამბო, ვანა ჯარხნის აღდინარობა არ არის უშეძლო ამ ოპობარის კოლონობარტის მოუთება, მინდობა ბოდიში მომხანება მარხინისა, ოპობარისათვის და გზის წახანება ცხენის წყალს დაგაბარა, მაგარამ აქ ისეთი მაღალი მანბარი აქვს ცხენის წყალს, რომ ჩემ თანახმარაგებს სასაოფროდ არ იყვით ეს განხანგება, დაგაბრუნებულბე მომდებარე საპოლილო გულებს, მაგარამ ისეც ამაღს, რომ ცხენის წყალი აქიქედ ახალსდენს არ მოსკოლი.

ბაშინდ ზედღედამდე იგივე განუწყვეტელი კრიკალი ზრავები, მხოლოდ აქ ბუნებრივ უფრო მკაცრად ხილამბზე და სტრუქტურული მინერალები თვალსაჩინო ხდება. ღვანამ ციფდ ასული ხეები და უზარმაზარი პანდერია. ციამში აჯგუცების სურნელი, ნამდული თავდასამა განვიცდილთ, ამისმალვით ზოგადი ამ გორაკზე ყავილის კოჩინდელი. შიგ ზედღედის შესვლამდე ერთ ენობად მოგვცხმა სტენია, მკვანა შედა, შოგვანმა ვსამო სტენიაზე იგივე ვარაზად ჩიქვანი ნამდულით იღვინა კაფერეზალი, როგვცად ყველა იცხის და რომელმაც ყველაფერი იცხის მკვარებამი ასეთი კაცი სწორედ მის-სება.

გამოკითხა ზედაფარი და ისიც გავ-სია, რომ ზედღედში, სწორედ დღესთან კომისიას.

გვალამბი არ იყო ჩამქული, მხრებზე მის ჰქონდა მომდებელი, არც თავისი მწერული მუხრები იკვდა და არც შეს-სება, მხოლოდ ვერ ჰამოწმებოდა იქ სასტუმროში შესვლა, ვარაზიძე იქ ვინადა, ვერ ვაგივით როდის მოსაჩრდილურება, ამ როგორ ვაიარა ასე უცხად იმი კოლონელი, ცხენი კი არსად სჩნდა. ამის შემდეგ დაიჭრა მის ჩემს უკან-ყვიად ვრინდუთვის მემსამედიო ხოლო ვინდობის სახელი, და ზურინტოსაც, რომ შეხვედრება ჩენი ვარაზი, ვერა-რამაზე ნაღვლდ სასახურის არ გაუმე-ცხად, კოვლდ შემთხვევით თეთინი ვრ-სერი ძალიან ვაიკვირებდა ასეთ მის ცხის ორღულს.

მაღ პარტიკომში ამხ. ვგასალიას კაი-ბინში მოეწყო თათბირი წყალსადენის სა-ქონებზე.

ნანტარი საათის განმავლობაში ყველა ინტერესებულნი ორგანიზაციების წარმო-მადგენლები და ადგილობრივ საკუთლის-სადა შერტობინის, გამოიხატეს შავინის ძალის დირექტორ და მოწამულშობელი. მოთაზრის დამუშავებლ ამხ. ვგასალია ვაკურნება აღმშენებლობის ტრეპებს ზე-ღედის რაიონში.

შავინის ვალდების დაბრკა საფრთხის წინაშე იდგა, მაგრამ თვინდ საკმაო თიხ-ხა ვადამდებელი, და მუშაობა ვაჩილდება. გლეხის დიდი საყავიდოვლი და აშხულ-ტორია დამთავრების პროცესშია, რეაღ-სად სავსა ჯარის გზის შერის ვაცხედა ზედღედინდ ვჯვარამდე, ყველა ამ წარმა-ტებებს წყალი სჭირდება და არ ღირს სილითარო დივის შავინში წყალი, სა-ქაროა ერთი შავინი წყალსადენის ვა-ტორია.

დღით იმედო ვგაქვს, რომ რომინესი და-გეგმავდება, როგორც საკუთარტობით, ისი ინჟინერტობით, როცა აქ მოთავდებმა სემუში.

მაღ მოიტარეს ინე. მქედლოშვილს მოსხენება, შოვიკი მაქის შოპილიო რუ-კებით და დამუშავ ვარაინტების სინევა. საკუთრებლ იქნა ცნობილი აფდლოზობოვი დამთავრებება და მაღე სხდომი ვადებარ-ნელ იქნა რუხის წყალზე.

შონარეს სამი ვარაინტი, ყველაზე უფ-რამ მინერტობული აღმოჩნდა რუხის წყალი და არის ვაცხება ზედღედში და თეთობს რუხში ენგურის შერის ვადამდებმა.

ექსპედიციის თან ახლავს ზედღედის ოლ-მასკოთა თავმჯდომარე ამხ. ღ. როგავა, იგიეთი საქვან მკვლად, კი და დღღღღღ-ღი ეტრუსისკი. ღ. ვჯიტი ავტორია, ვაგ-როზინდ იცხისამ აქ აფდლოვის წყარობისა და მინერტობა შესრავალი, მაგრამ ეტრუსო-ზერი იმედიყება, სხვა ინეგერტობი რუ-კებზე იმედიყება და ვერ არივრედ მონი-არს განწმეციების და სხვაგან იტებენ. ღ. როგავა საოცარი სახურტობი ანიშნებს და

გიღვებს, თუქი რუხის არ არის შეჩვეული და წერა-კითხვაც სულ რამდენიმე წლის წინად უწყნარია. სამავიეროდ მისი გუგამ-ნი, საქმის ცოდნა და შერებრივი ნიჭი შე-სახარბია. მისი არ გაუტყობდება ვაჭარ-დარი და საშუალო გენიონა იქნის გემო-ნისევა. გზაში მის ყველა იცხისამ, ყველა უზრაროდ ესაძვება, თუქი ზურად არ სჭირდება აფდლოვის გამოკითხვა და თე-თონაც კარად იკვლევს ვახს.

ჯერ არცაფერ ასხივს, რომ ზედღედის მინარტი თუქი მთლიანად მუცელი სტილით პრეციდის მისი მოთავებულებით, ამ ვახს. ზედღედ თუქის სამავალითა, გენიონას ლ-ღი. ან იტიო დამთავრებელი დატალიც, ჩენის ავტომობილს უკან ჩამოჩრა ეტრი, რომელშიც ექსპედიციის ნაწილი მიღის. მათი მოლოდინი ვადამუკვირებთ რუხის ციხის დამთავრებლმა. უზარმაზარი ციხე თუქი და მთავრებლმა, მაინც ზევიადე ვა-დავტურების ვენურის ხეობას, დიდი ვიგე-ვალხით აფდლოვი ციხის შერტობინდ სტიკიძელებზე. ვადამუკვირებლ ვენურის ხეობაზე მოსახსნ სტახავით და ანაკლის-თან შავი ხედა. ციხის შიგინი ვიღაცის მარტუდელი ხელს ბოსტინი დატუესია და უკვე უყარია პრასს და კამას.

— ჩემო ძმაო, თუ ძვენი ასე ძველ-ციხეები სოქეთ, მართლა არაფერი დავრ-ჩინებ დატუესავი.

— სხვა იყოს, თორედ წეღს თქვის კამ-პანისიციის შეგვიდღიან შვიდდელ ვიყო, ამზობს ლიმილით როგავა.

ციხის დაბლა, ენგურის რიყებზე ტრაქ-ტორი ვუგურუნეს, ჩაბრძობაც ტრაქტორის ატარებია რგალი წყი და ბრძილობის სურ-ტობლება. ზედღედით მთლიან მთავი ვა-მოკვლევას და რუხის სათიფეს ვხადებჯა დავთავლიერებ რაბის საბჭოთა მეთურ-ტობა, რამე უკვე წყალამდე უშვებს არივინდ სანერტებზე, შეგობილია 150 ჰექტა-რსიხავეტ ტრეს, რომ კიდევ ვადიდენ ვაი-თობი. საბჭოთა მამულის დირექტორად შემოთრდება ჩენის ექსპედიციის და მსო-თის ერთად ჩაივლივთ კომპეზირილი, ეხლა უკვე ადარ არის საჭირო რუხს, ვე-ლა კითხვებზე პასუხი მზად არის, ყველან ახარებ, რომ ენგურის შერო მუღ ზე-ღედში ვაიარს. მაგრამ სოქეზოსში. დო-რექტორსაც უნდა ვაგოიყენოს ექსპედიცია თავისი მამულისათვის და მოზრდებით. მოითხოვს დათავლიერონ ერთი აფდლი, სადაც უწყსედილი არის ვაქივებულთ. აქ დღესაც იქნე მებრუნებვარი დაქინება და დირექტორიც აქ დეჭობს პატარა ელსა-დგურის მოწყობება.

— არა ძმაო, ასე კი ნუ ეხმურებოთ, თუქნა ელექტროვაციკალი, ამომრენ რი-რეპეტიციონი. ყველა ელემბე კი არ შე-ძლებია სადგურის აშენებმა, და, რომ აშენ-დეს კოეც, ასე ძვირი ვადივრდებათ, რომ არ იქნენ არდიანთ.

სოქეზოსში დირექტორმა დაირცხვინა, მაგრამ საბოლოოდ მაინც ვული დაიმიდა, რომ აჯავ სწობლება 30 ცხენის ძალის სადგურის აშენებმა. კიდევ კარგი, რომ აქ არის ჩენი ვარაზი, თორემ ძალია იწყუნო სოქეზონციას. მისი სათხოვნებია ექსპედიცია ეწვიოს ჩხოროწყუს და ამ მო-სინჯის სადგურის ნიადაგი. კომისია პრეცია ვარაზმა, როგორც რომინესი მოთავდებმა, ეწვიონ ჩხოროწყუს. მაგრამ გელისამ ექივერია კიდევ ნახოს ასეთი კო-მისი ამ აფდლი და ესევედ მოითხოვის დაჩარბის ასრულებლმა. ვარაზი ყველა-იმზობს, რომ ქუთაისში ვადამდებარ არ შე-ძილებია ჩხოროწყუს გზით, ვარაზი კი პირიქით ვაძიბის ხელის ველიერო გზა არის. ჩენი შოგვანი ვასოც დაიიანხმა ვარაზიმა, რადენდ არც ისე იოლია მისი

ვაწილებება. მაგრამ მაინც ზოლის ადომ-ჩინა, რომ მის ვაგ მანქანისათვის ვაუცლი-რე უკვე საბოლოოდ დავინდა არის ვა-რინდარი. ყველა ნიშნებით კი აფდლო უფ-რო მოსახერხებელია. ესედა საჭიროა მისი შესწავლა და ვამოკვლევა, რად დავგადა-ს. ანდროლიშვილს.

უკვე საბოლოოდ ვიღობა, როცა მოვედით აფდლოზობი ვლუხის გრაგორ ვეცულ-იჯესტი დასაქმებულად. როგორც ვეცულ-ად ვადეც ვიყო, რომ ამ უზნებარ ტრე-ნი იცხობრება. ვარაზი არც ერთი მათი-ღე, ეხლა და კარო კი იმედიო მზრუნე-ლებით არის მოვლილი. ყველაზედ უფრო საინტერესოა თეთინი მაქინილა ვ. ვალ-მეცა თავის ჩაახალახმა და კრტა ზე-ღედელ ძველ ხოხში. ეს-ეს არის დაბარუნ-ბული მამულთან, ეს არის თარაზი-ბული მამულთან. ხიხის მამა, ასეთ ტრას კიდევ შესდებელი შეურბობაში, სამავიეროდ მ-ტრასმა არ შეუხახხმა ეს სხე, როცა ეს სწორედ მხატვრობისათვის არის ვარაზი. რამდენი ძალია და აზოვანება არის ამ დი-გურაში, მის მისტერა-მოხერასა და საბრა-ში. თან ვაღმუცელებული თავაზინობა და სასადგე. ჩენი თინამავზავრები მაინც სულ მოიზინებენ ამ იმედიო მთხუცით. ასეთი ხალხი ამრენებენ წინად რუხის ციხეს და ეხრძობა ბატონ-ყმობისაგან ვაივლედ მო-ხების დასატარებლად უწყალი თათბრის. ასეთი იმეგობა ანატოლის მაზარზე ბე-რე ვაივლელა წინად, ესედა კი შვიდვად სქივოვებს თავის სახლში და ვესალუბრება მამებზე.

— მუშაობა ძალიანი ვიციოთ—ამზობს ვეროვლი და ან ვინ დაქმედებმა ამ ვოლ-თათის შრომის უნარში.

ზეღედელი თავი მოუყრიათ ზელმდებელ ამხანაგებ და ელიან კომისიის დასცხვას. სახარულით მიიღეს არის ვაცეხის დაზ-გენილი ვარაინტი. ამხ. ო. ვგასალია ხა-ტვად იმ სურათს, როცა ვაშენდება შაშ-გახის ქალღის ვაჭარკა, ზედღედის ვაგ-წყალსადენი, ვჯვარამდე მივა რუხის ხა, ენგურზე აშენდება ელექტრო სადგური, და მოზრადდება ინტელექტორული პრო-ლექტორია, რომ პარტიკა ვაღვივლდეს გულხანზე ხელმძღვანელობა და რაიონ-მა მიიღოს საბჭოელებს ხსიათი. აღნიშნა ავრტოვდ ჩოინესის როლი დასავლეთ სა-ქართველსოეთის, რადენდ მის კარგ ამუ-შავებელ და მოკიდებულთა მომავალი გლსა დგურების ბედი.

მე ვაგონებოდა სალბარი რომინესის უფროსი მოადგილე ამხ. ვაგარტ მაცე-ლიაქთან.

— რომ იცილდეთ, როგორ მოე-მედიო იმეგობა ჩვენს სადგურს, მაგრამ რომ-ელი იყოს დაქმენდებულს ჩენი სადგუ-რი? მაღე ასეთი მოთხოვნილება იქნება ელექტროინჟინერის, რომ ამა რომინესიც საჭირო ვაქნება. მარტო კოლხიდის პრობ-ლემა რადენდ ენგურის მოთხოვის ვარაბის ამოსაშრომად, ტექნიკურ კულტურების გა-საღვინებლ. სოვლის მეთურბების რე-კომსტრუქციისათვის და სხვა. ჩენი ქვეყ-ნა სასტავა ბუნებრივი სიმდიერობი, მხოლოდ საჭიროა შრომა და მასების ინიციტივა ვარაზიყება. და ჩემ წინ იხატებოდა ახალ-ელსადგური ენგურზე. ტექნიკის მულ-ტობი, სხვათინი ტყეები და გამოუყენებე-ლი მარდენი.

მე მხოლოდ იმას ვუთხვარი, რომ ამაზე მარტო წერია და ოცნება შემიძლიან, მა-გრამ წერისათვისაც საჭიროა ტექნიკის დაღვლებმა და მხარხარებ ჩენი თანა-მეზავრები, რომელთაც აშენებენ საბჭოთა საჭიროელებს და რომელთა ხალხის ენერ-გა დაუმრეტელია.

ესედა უფრო მიმადლება ვა უკან ენ-გურიადენ ვარაზიმდე.

— სსპ. სსაგპ. მხატვრების სურათების გამოფენა
წითელი არმიის 15 წლის თავისთვის

ქლი კრსენიევილი

მ. თოტიძე—წითელი არმია მამისონის უღელტეხილზე.

როდესაც მასურებელი მიემურება საბჭოთა მხატვრების მიერ წითელი არმიის 15 წლისთავისათვის მოძღვნილ გამოფენისაკენ, ექვს გარეშეა, რომ ამ დროს იგი კიდევ ერთხელ აახლებს ყველა იმ შთაბეჭდილებებს, რომელიც მას მიუღია წითელი არმიისაგან მის რიგებში ყოფნის დროს, ან მის გარეშე. თუ იგი სამოქალაქო ომის მონაწილეა, ზომიერებული ინტერესებით დაათვალიერებს წარსული ბრძოლის განსხივრებას ტილოებზე.

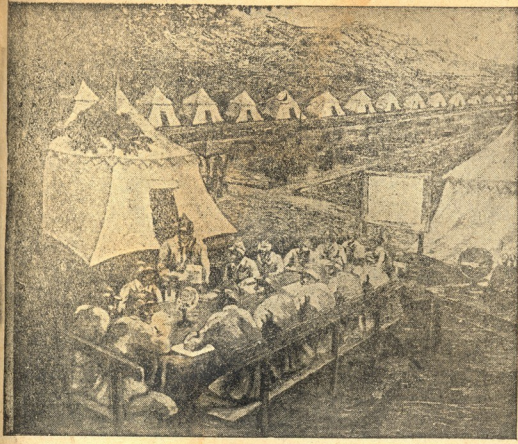
როგორ პასუხობს სამხედრო-თავდაცვით დიდ ამოცანებს ჩვენი გამოფენა? დაძლია თუ არა, ან რამდენად, სამოქალაქო ომის გმირული ხანის თავდადებული და მშვიდობიანი მშენებლობის პერიოდის წითელ არმიის შრომისა და მხატვრების გმირობა?

უნდა ითქვას, რომ გამოფენა წააღვადგენს ჩვენი მხატვრების ერთგვარ სამზადისის დიონსტრაციის ანაყდრა ომბატის დამღვეს საქმეში, იგი უფრო ცალკეულ ოსტატთა მიერ განგაშზე გამოსვლის მამინებლია. და მას უნათუოდ აზის ხანელოსნოს შავი მუშაობის და დანუსრულებელი შემოქმედებითი პრო

გამოფენის განურჩევალ ყველა მონაწილეს, როგორც ძველ ოსტატთა ისე ახლის და უახლეს მხატვართა კადრებიდან, ახასიათებს ძველ ზატალისტების მუნდირულ ფერწერის უკრიტიკო შეთვისება და გაღ-

მ. კრსენიევილი—მამისონის უღელტეხილზე.

ალ. კოპალიანი—პოლიტმე ვადინება საარტილერიო ბანაკში.

ფურ დღეზე მორბენალ ყელადე-
რებულ ბიჭს, უფრო ვაჟს, ვიდრე
საბედრო კომუნისტის წითელი არ-
მიის მებრძოლს. ცნობილია, რომ მა
მისონის აქეთა მხარეს არის ერთად-
ერთი პაწია ოპური სოფელი, რომ-
ელიც უდიდეს დახმარებას უწევდა
ამ ისტორიულ დღეებში წითელ არ-
მიას, მაგრამ ყოველგვარ დამაჯერებ-
ლობას მოკლებულია ოპერულ-ბუტა
ფორიულ ნაციონ. ტრანსცელებ-
შ ვამოწყობილი ოსების კაცების
და ქალების ამოთვლის წესით გა-
მოხატული ჯგუფი, შარბათიან სუ-
რით და ტყბილეულობით ხილში.

რა განსხვავებაა ამ სურათს და
იმევე მხატვრის, მაგალითად ძველ
ნამუშევარ „ცხელითას“ შორის
შემოქმედებითი მეთოდის შირი?
არავითარი. იგივე სტატიურ-ბუტა-
ფორიული პირობითი სტანკიონში
ფერწერა ფერწერათვის და გამო-
ხატულ ისტორიულ სიტუაციისადმი
რაიმე საკუთარ იდეურ-მხატვრულ
დამოკიდებულებებს უქონლობა. ასე-
თივე უარყოფითი ეფექტის მოძე-
ვითა 21 წლის მამისონის გადმოღებ-
ვა თემაზე აგებული მხატვარ კრო-
ტოვის ტილო, სადაც რუხე თოვ-
ლის თითქო კეპლით ვაბოლოტ კო-
რიდორში მოძრაობს გაორკვეველი
სახის, დანიშნულების და მიზართე-
ხის ბუნრივანი ქარავანის მასა, რომ-
ლის მოწინააღმდეგე ვარიეტის ტიპის
თეატრის პერსონაჟების მსგავსად,
ზამის წინ წარმდგარან მყურებლის
წანაშე და თითქმის თავის აუჯი იმო-
წყებენ—არ შეგეშალოთ, ეს ჩვენ
დავით. აქვია, რომ დიდიხს და

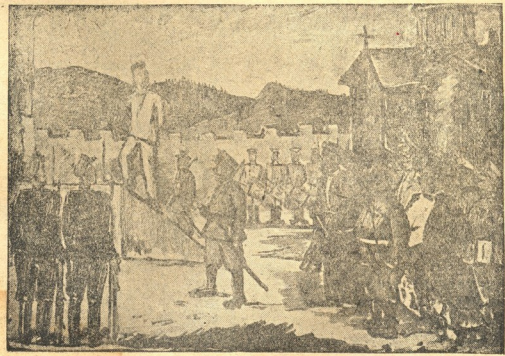
კროტკოვის სურათიბი ოდნავადაც
ვერ სძლევს მეტად საინტერესოდ მ
გნებულ თემას, რომელიც ღირაია
შეჯიბრის, საგნად ვახდის ჩვენს მხა-
ტერებამშ, მაგრამ ზეპირი წარმოდ-
გენით წერის უარყოფის და ისტორი-
ზმის რეველუციურ რეალისტური
ათვისებებს ვადმოცემის გზით.

სხენებულ ნამუშევართა გვერდით
სდგას თავისი კიდეე უფრო მეტი
სტანკიონით და სისუსტით ისეთი
ოსტატის ნაწარმოები, როგორცაა
დენსტერ, რომელიც არა თუ იერ და
მდგარა შემოქმედებითი ვადიანლეუ-
ბის გზაზე, არამედ თავისი ძველი
წმირ ძაკუსტვა—ს დროსი ბუერე-

აზოულ უსთერტოტ სნობიზმის ფუნ-
ჯიც ვამკრთალებია, რაც ახალი
ხარობის გამოუმკლავებლობის პი-
რობებში სიხფავითა მხატვრათე-
ვის.

ვ. სიღამონ-ერისთავის დიდ ტი-
ლოში „წითელ არმიელები კოლმეუ
რნებამშ“ სრულიად არ იჭრნობა
ის ახალი დამოკიდებულება, რომე-
ლიც არსებობს კოლმეურნესა და
წითელარმიელის შორის აგრარულ
შრომის ფორმებზე და მათი ორივეს
ბრძოლა სოციალისტურ მოწადიქ-
მედებისათვის. ამის მიზეზია პერ-
სონაჟების ყალბი ტრაქტოვკა; გლე-
ხების და წითელ არმიელებს აც-
ვებად ჩვენ გხედავთ სურათზე სერ-
ოფეუბაზულ მოვარაკებს, რომელ-
ნიც მტყუნეჯარე მზის ქვეშ, გაშლილ
ყანების შორის, თეთრად გაქაქა-
თებულ საზაფხულო ხალათებში,
სუფთად დაბანილი და დევიტხნი-
ლები, თამაშობენ მსოფლიო რეპერ-
ტუარის ბიქსას, ქაოპის და სოფლის
კავშრის თემანე, ამას ვარდა სიდი.
ერისთავის ფერწერა რუს მხატვარ
კოროინის მეტისმეტად ვავლენას
ვანიდის. კოროინი, რომელიც თა-
ვის მოწყენილ ზიზმის მსგავს მზეს
აწათებდა, მომავალ თავდაზნაუ-
როულ „უსაღბების“ ქვიზაეებს და
მათი პატრიონების ჩეხოვისებურ
ლორიკას, ვერადეგრტ მავალითაა სა-
ბჭოთა კოლექტივიზაციის ფერწე-
რის ოსტატისათვის.

ვაშის „შებული წითელარმიე-
ლი სოფელი“ აღსანიშნავია მხო-
ლოდ იმით, რომ კარვად იმეორებს
და ანეითარებს ფიროსმანის მერს
აღმორჩილ კალიობის საუტხოვო
ყვითელ ფერს. ასე კი, წინა სურათ-
თის მსგავსად, აქაც გლეხის ქალის
ნაცვლად მოცემულია სალონის დე-
მა, რომელსაც ერთი წუთით კონტა-
რბისათვის აუღია ხელში ფიწლია

ფ. დიმიტრაშვილი—რეველუციონერის დასვა.

და სასულიერო პირობით და ყალბი წ. არმიელი.

ლადო გულაშვილის „შემთხვევა საგუშაგოზე“ წარმოადგენს ესკიკის წითელ არმიის, 15 წლის თავს აღსანიშნავად გამართულ სურათთა საკაცშირო გამოფენაზე გაგზავნილ სურათისას, მაგრამ ესკიკის მერტად შემკირებული მასშტაბი არ იძლევა მის ბაროსზე რაიმე ამოწურავი დასკვნის გამოსატანად საკმარის მასალას და ამ რეგობაზე ჩვენც თავს ვიკავებთ.

მასშტაბის სიმცირე ვინებს აგრეთვე მაყურებლის, თვალში კ. სანაძის მშვენიერი ოსტატობით შესრულებულ სამ აქარულ ესკიკს. ერთი მათგანი ომეათი ძალით ვაღბოვებულ ტიპიურ აქარულ კოლმეურნეთა განუყოფელ ფერწირობით ექსპრესიის შემკველ სახეებს. ჩვენ დიდ ინტერესით ველით მხატვრის მიერ ამ ესკიკების მიხედვით განზრახულ სურათების შესრულებას.

ღმინდვასას „რეკოლომციონერის დასჯა“ და „1917 წელს“ მიუხედავად იმისა, რომ ისინი ატარებენ დიმიტ ხაზობრივი კულტურის დიდ ვაგონებს, მოწმობს მხატვრის ოსტატობას და თემის მძაფრი ათვისების უნარს. მხატვარს სწორედ აქვს ვაღბოვებული 1917 წ. თებერვლის რეკოლომციონერების საბიჭიკო და ზნეულ ინტერპოლიტარული ხასიათი.

მარიაშის „უნგრეთის წითელცხენოსან ჯარის შეტევამ“ ცული ხარისხის რომანტიზმი ვერ ნახულობს გამოაკავალს. ბუნდოვანად ასახულ თემის წერის ჩიხიდან და მხოლოდ პეტრში ატყორცილ ცხენების საშუალებით ცდილობს მოგვეცეს აღმავალი კლასის რიოლიტუკურ შეტევის გამირობა.

კობალიანის აპოლიტუკივება „ში აგურკვეველი რჩება რასთან გვაქვს საქმე“ ნაბდელი პრიმიტიულობას თან თუ განზრახ სტილიზაციასთან. ყოველ შემთხვევაში მხატვარს აქვს თავისი ფუნჯი რაც საინტერესოდ ხდის მის შემოქმედებით ხაზის უფრო ახლო ვაცნობას.

„წითელი არმიის ტოილსში შემოსვლის“ ნახაზით აკობაინს მიუგნია ისტორიკოლოგიკური თემატკის მერტად მდიდარ, შემოქმედებისათვის საზარბიელო და არა ერთ გზის დასამუშავებელ კუთხისათვის. რაც შეეხება თვით წარმოდგარილი ნახაზის შესრულებას, მათი მხატვარი უტკველ კულტურის ამჟღავნებს თუმცა უნდა ითქვას ამასთანავე, რომ მის ნაწარმოებს ვტყობა პარიზის კომუნის ს ამსახველ (მის მომდევნო ეპოქის) ესტამპების სტილიური ხასიათი და ესთეტიზაცია.

საინტერესოა რიენკოს „1918 წელს“ სახტერო კომუნისშინ დროის პლაკატების მონტაჟის ხერხით,

რიქმინკო—1918 წელი.

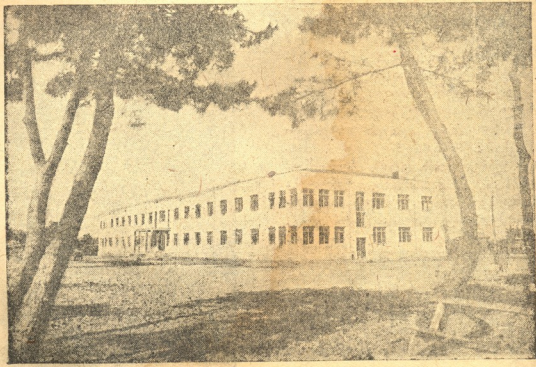
ვაკეთებული დიდი პანო, სადაც „შიშველი წლტების ყოველდღიური პერიოკა და გახლწვეტრული ფრობით წარმოდგენილია სტიკურ-რომანტიული და გროტესკულ შარეტული სტილების არეგით.

აღსანიშნავია სამხედრო პორტრეტულ ენარის გაუბედავი და მოწინავე-ვაკოქტიურ ცდების ღონე.

ელ. სემიონოვის სტატურ-სამხედრო მწყარბის ვარემოს მოცებით, სამხკომის ვიოროშილოვის, ბლუტხერის და ფაბრიკიუხას პორტრეტებში, პერის და პერსპექტივის უტულებეყოფა მეტისმეტად ამბიემს მხატვრის ისედაც ჩანბელებულ და მძიმე საღებავებს. რაც არას ვგით არ ეხამება აღებულ თემატიკას.

საკმაოდ დაბვეწოდ და ლირიულად შერბილებულ ოსტატობის მაჩინიბლია ნ. ყაზბეგის მიერ სანვილის და რუეშით შესრულებული ლენინის, სტალინის და ლ. ბერიას პორტრეტები.

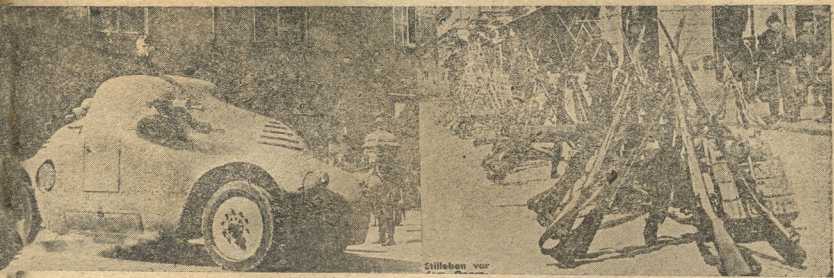
ამრიგად, საქართველოს საბჭოთა მხატვრების ჩაბბ წითელ არმიის გმირული ეპოპის და სოციალისტურ მშენებლობებისა და თეატკვის პრობლემტიკის დაუფლებისათვის ბძოლაში უკვე ფაქტია. დღე ვანდელი გამოუვდა პირველი შემოქმედებით ცდაა, რომელშიაც აღნიშნულია დიდი და ძნელი საქმის არც თუ ცუდ დაწყება. 25 პარილის დადგენილობით შექმნილ პირობების საესებთ გამოყინების გზით, ექვს გაუმეა, ჩვენც მხატვრები უმოკლეს დროში ვაცილიან პირველ სამხადის და ღრმა რეალისტური მეთოდის მომარკვეებით, წარსდგებიან საბჭოთა საზოგადოებრობის წინაშე ტილოებით, რომელშიაც სინამდვილის შემეცნება და დიფერ- მხატვრული სიმართლის დიბე შოკს მოიტოვებს პირილი გამოსალის მისამხადებელ ცვლექტურ მიზნაძველობით არას.

საკ. ხარეწაო კოპერაკიკის დასახვენებელი სახლი ქობულეთში.

პირველი მაისი კაპიტალისტურ ქვეყნებში

„მხოლოდ ერთ ქვეყანაში მიიღო დედაბაჟის ზღვრულ თავისუფლად და დადგა აღნიშნა მასობა. თანის სახელმწიფოში, თანის მიწაზე, თანის ქალაქებში ნაბუთია კავშირის ათეულმა მოლიონმა მშრომლებმა ზეითი იდღესაწაულეს 1-ლ მაისი. დედაბაჟის მიუღს დანაჩენ ქვეყნებში პროლეტრებმა, ულარბებმა გლეხებმა. მშრომელმა ინტელექტუალმა, წესგატებმა სოლტაკით, დაჩაგრულმა გაბატონებული კლასებმა და მისი მსახურებმა მიერ, პირველი მაისი აღნიშნეს ტყეების ზუზუნში, მათარბების ტყაზუნში“ („პრავედა“).

Stilleben vor

პირველ მაისს ვინა სამხედრო ბანაკ წარმოადგენდა, სამხედრო ნაწილებს, საბ რძოლველად გამზადებულ, დაკავებულ პირდათ მიიღენტი ყოფ, სასახლის, ოპერის, ქოლაქის ოგიმაროველობის, უნივერსიტეტის და სც. ადრესებულებების წინ. აველა ქუჩები, მიმავალი, ცენტრალური ბულვარისაკენ, შეკრული იყო მავთლის ზღაბიებით, რომლებს უკან დადგმული იყო ტყვიამურვეები.

ყოველგვარი მიმოსვლა ქოლაქის ცენტრსა და დანაჩენ ნაწილს შორის შეწყვეტილი იყო, ქუჩებში დაძრწოდენ ცხენოსანი ნაწილები, გაეშნოსენიბი, ფანდარმები და საზ. ნაწილები. მიუხედავით ამისა საპირველმისო დემონსტრაციაში მონაწილეობა მიიღო 200,000 მუშამ და მშრომელმა.

სურათზე:—(მარცხნივ) გაეაშინიანი ავტომობილი ყოფ. სასახლესთან, მარჯვით — ენის ერთ-ერთი ქუჩა პირველ მაისს.

მარცხნივ: 1-ლ მაისს პარიზის ახლო, ენსენის ტყეში გაიმართა გრანდიოზული დემონსტრაცია და მიტინგი, მოწოდებოლი მშრომლის მიერ ფაშისტისა და იმპერიალისტური ომის წინააღმდეგ ერთიანი ფრონტის ლოზუნგით. დემონსტრაციაზე მონაწილეა 70,000 მუშა და მშრომელი. მიტინგის შემდეგ შეტარება მოხდა პოლიციისა და დემონსტრანტებს შორის, ბეგრა ზღბია.

სურათზე — აშხ. მარსელ კაშენი სიტყვას ამბობს მიტინგზე.

მარჯვნივ: ბრიუსელში (ბელგია) საპირველმისო კომუნისტურ დემონსტრაციაში მონაწილეობა მიიღო 4,000 კაცმა, ბევ გამოვიდნენ ფაშისტის წინააღმდეგ ბრძოლის და ერთიანი ფრონტის ლოზუნგით.

რათზე — დემონსტრაცია ბრიუსელში.

87110 426

ზანი 50 კაა.